

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2016
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	12.05.2016
Avaldamismärge:	RT I, 12.03.2015, 44

Riigikogu kodu- ja töökorra seadus

[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

Vastu võetud 11.02.2003

RT I 2003, 24, 148

jõustumine 17.03.2003

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
18.12.2003	RT I 2003, 90, 601	01.01.2004
11.02.2004	RT I 2004, 12, 77	15.03.2004
15.12.2004	RT I 2004, 89, 607	07.01.2005
08.12.2005	RT I 2005, 68, 524	23.12.2005
16.02.2006	RT I 2006, 12, 80	19.03.2006
25.01.2007	RT I 2007, 16, 77	01.01.2008
14.06.2007	RT I 2007, 44, 316	14.07.2007
11.03.2009	RT I 2009, 19, 117	06.04.2009
29.10.2009	RT I 2009, 54, 361	23.11.2009
19.05.2010	RT I 2010, 28, 144	14.06.2010
17.02.2011	RT I, 21.03.2011, 1	01.01.2012
15.06.2011	RT I, 08.07.2011, 8	22.07.2011
29.09.2011	RT I, 01.10.2011, 1	02.10.2011
13.06.2012	RT I, 06.07.2012, 1	01.04.2013
30.08.2012	RT II, 14.09.2012, 1	15.09.2012
17.10.2012	RT I, 01.11.2012, 1	11.11.2012
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 2	23.03.2014, osaliselt 01.01.2015, 01.01.2017 ja 01.01.2019
12.03.2014	RT I, 01.04.2014, 1	11.04.2014
23.10.2014	RT I, 05.11.2014, 2	15.11.2014
09.12.2014	RT I, 22.12.2014, 9	01.01.2015
19.02.2015	RT I, 06.03.2015, 25	16.03.2015
11.02.2015	RT I, 12.03.2015, 1	01.01.2016

1. peatükk RIIGIKOGU UUE KOOSSEISU KOKKUKUTSUMINE JA ESIMENE ISTUNG

§ 1. Riigikogu uue koosseisu kokkukutsumine

(1) Riigikogu uue koosseisu esimene istung toimub 10 päeva jooksul, arvates Riigikogu valimistulemuste väljakuulutamisest.

(2) Esimeseks istungiks kutsub Riigikogu kokku Vabariigi President.

(3) Kui Vabariigi President ei saa Riigikogu esimeseks istungiks kokku kutsuda, kutsub selle kokku Vabariigi Valimiskomisjoni esimees või tema asetäitja.

(4) Riigikogu esimene istung toimub Tallinnas Toompea lossis, kui kokkukutsuja kaalukate põhjuste tõttu ei ole kokkukutsumise teates määranud teisiti.

§ 2. Esimese istungi avamine ja juhatamine

- (1) Riigikogu uue koosseisu esimese istungi avab Vabariigi President.
- (2) Esimest istungit juhatab kuni Riigikogu esimehe valimiseni Vabariigi Valimiskomisjoni esimees või tema asetäitja.
- (3) Riigikogu liikmete kohad Riigikogu istungisaalis paiknevad tähestikulises järjekorras.

§ 3. Ametivande andmine

- (1) Pärast Riigikogu istungi avamist annavad Riigikogu liikmed ametivande.
- (2) Ametivande andmise juures viibib Riigikohtu esimees.
- (3) Riigikogu kohalolijaist vanim liige loeb Riigikogu istungisaali kõnepuldist ametivande ette ning kirjutab vandetekstile alla. Seejärel kirjutavad teised Riigikogu liikmed vandetekstile alla.

§ 4. Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimine

Riigikogu esimesel istungil valivad Riigikogu liikmed enda hulgast Riigikogu esimehe ja kaks aseesimeest.

§ 5. Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest teatamine

Pärast Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimist esineb peaminister avaldusega Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest.

2. peatükk RIIGIKOGU ESIMEES JA ASEESIMEHED

1. jagu Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimine

§ 6. Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimise toimumise alused

- (1) Riigikogu esimees ja kaks aseesimeest valitakse Riigikogu uue koosseisu esimesel istungil. Edaspidi toimub korraline Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimine Riigikogu täiskogu tööpäeva viimasel istungil enne ühe aasta möödumist Riigikogu esimehe ja aseesimeeste eelmisest korralisest valimisest.
- (2) Kui Riigikogu esimehe või aseesimeeste volitused lõpevad ennetähtaegselt käesoleva seaduse § 9 lõike 1 punktis 2, 3 või 4 või § 9 lõike 2 punktis 2, 3 või 4 ettenähtud juhul, korraldatakse järgmise Riigikogu täiskogu tööpäeva esimesel istungil Riigikogu esimehe või aseesimeeste erakorraline valimine.

§ 7. Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimise põhimõtted ja kord

- (1) Esmalt valitakse Riigikogu esimees. Riigikogu aseesimehed valitakse samaaegselt pärast Riigikogu esimehe valimist.
- (2) Kandidaadi võib üles seada Riigikogu liige. Esmalt seatakse üles Riigikogu esimehe kandidaadid. Pärast Riigikogu esimehe valimist seatakse üles Riigikogu aseesimeeste kandidaadid. Ülesseatu peab andma kandideerimiseks nõusoleku.
- (3) Hääletamine Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimisel on salajane.
- (4) Riigikogu liikmel on nii Riigikogu esimehe kui ka aseesimeeste valimisel üks hääl.
- (5) Riigikogu esimeheks saab kandidaat, kes saab üle poole kehtivatest häältest. Kui ükski kandidaat ei saa nõutavat häältearvu, korraldatakse kahe kõige rohkem häáli saanud kandidaadi vahel valimise lisavoor. Võrdse häältearvu korral heidetakse liisku. Kui Riigikogu esimehe valimisel on üles seatud ainult üks kandidaat, osutub ta valituks, kui ta saab rohkem poolt- kui vastuhääli.
- (6) Riigikogu esimeseks aseesimeheks saab kõige rohkem häáli kogunud kandidaat. Riigikogu teiseks aseesimeheks saab häältearvult teiseks jäänud kandidaat. Võrdselt häáli kogunute vahel korraldatakse valimise lisavoor.

§ 8. Riigikogu esimehe ja aseesimeeste volituste algus

Riigikogu esimehe ja aseesimeeste volitused algavad pärast valimistulemuste teatavakstegemist või pärast protestide lahendamist.

2. jagu

Riigikogu esimehe ja aseesimeeste volituste lõppemine

§ 9. Riigikogu esimehe ja aseesimeeste volituste lõppemise alused

(1) Riigikogu esimehe volitused lõpevad:

- 1) Riigikogu uue esimehe valimisega või Riigikogu koosseisu volituste lõppemisega;
- 2) Riigikogu koosseisu volituste kestel tema Riigikogu liikme volituste lõppemisega;
- 3) tema Riigikogu liikme volituste peatumisega Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamise korral;
- 4) tema tagasiastumisega.

(2) Riigikogu aseesimehe volitused lõpevad:

- 1) Riigikogu uute aseesimeeste valimisega või Riigikogu koosseisu volituste lõppemisega;
- 2) Riigikogu koosseisu volituste kestel tema Riigikogu liikme volituste lõppemisega;
- 3) tema Riigikogu liikme volituste peatumisega Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamise korral;
- 4) tema tagasiastumisega.

§ 10. Riigikogu esimehe tagasiastumine

(1) Riigikogu esimees võib omal soovil tagasi astuda, teatades oma tagasiastumisest ja selle põhjustest Riigikogu istungil.

(2) Tagasiastumisest teatanud Riigikogu esimees jätkab oma ülesannete täitmist kuni Riigikogu uue esimehe valimiseni.

§ 11. Riigikogu aseesimehe tagasiastumine

(1) Riigikogu aseesimees astub tagasi:

- 1) omal soovil;
- 2) Riigikogu esimehe volituste lõppemise korral käesoleva seaduse § 9 lõike 1 punktis 2, 3 või 4 ettenähtud juhul;
- 3) Riigikogu aseesimeestest ühe volituste lõppemise korral käesoleva seaduse § 9 lõike 2 punktis 2 või 3 või käesoleva lõike punktis 1 ettenähtud juhul.

(2) Kui Riigikogu aseesimees astub tagasi omal soovil, teatab ta oma tagasiastumisest ja selle põhjustest Riigikogu istungil.

(3) Tagasiastumise korral jätkavad Riigikogu aseesimehed oma ülesannete täitmist kuni Riigikogu uue esimehe või uute aseesimeeste valimiseni.

3. peatükk

RIIGIKOGU JUHATUS

§ 12. Riigikogu juhatuse koosseis

Riigikogu juhatus koosneb Riigikogu esimehest ja aseesimeestest.

§ 13. Riigikogu juhatuse ülesanded

(1) Riigikogu juhatus on kollegiaalne juhtimisorgan, kes korraldab Riigikogu tööd ning tagab Riigikogu haldamise.

(2) Riigikogu juhatus:

- 1) korraldab Riigikogu esindamist ning vajaduse korral kehtestab üldised juhised Riigikogu liikmete välislähetuste kohta;
- 2) määrab Riigikogu alatiste komisjonide liikmete arvu ning fraktsioonidele kuuluvate kohtade arvu alatises komisjonis, määrab alatise komisjoni fraktsiooni mittekkuuluva Riigikogu liikme ning kinnitab alatiste komisjonide koosseisud ja muudatused nendes, vajaduse korral kehtestab üldised juhised komisjonide töökorralduse ning tegevusvaldkondade kohta;

- 3) registreerib Riigikogu fraktsioonid ning muudatused fraktsioonide koosseisus;
- 4) võtab eelnõusid Riigikogu menetlusse ning määrab neile juhtivkomisjone;
- 4¹) edastab Riigikogule esitatud Euroopa Liidu õigusaktide eelnõusid Euroopa Liidu asjade komisjonile või väliskomisjonile, määrab alatsi komisjone nende eelnõude kohta arvamusi andma, samuti määrab arvamuse andmise aja;
- 5) otsustab Riigikogu täiendava istungi toimumise ning valmistab ette täiendava istungi päevakorra;
- 6) teeb Riigikogule ettepaneku Riigikogu erakorralise istungjärgu töö ajagraafiku kehtestamiseks;
- 7) valmistab ette Riigikogu täiskogu tööpäevakorra ning käesolevast seadusest tulenevatel juhtudel võtab küsimusi päevakorda oma algatusel, annab Riigikogu külalistele loa poliitiliste avalduste esitamiseks ning määrab nende aja;
- 8) kehtestab Riigikogu istungite stenografeerimise ja protokollimise korra;
- 9) otsustab päevakorraküsimuse arutamise aluseks olevate dokumentide Riigikogu liikmetele kättesaadavaks tegemise aja muutmise;
- 10) kehtestab eelnõude normitehnilised eeskirjad;
- 11) käesoleva seaduse § 132 lõikes 1 ettenähtud juhul määrab peaministri kandidaatide ülesseadmise tähtaja ning ülesseatud peaministri kandidaatide esinemise järjekorra;
- 12) koostab infotunniks küsimuste esitamise järjekorra;
- 13) määrab olulise tähtsusega riiklike küsimuste arutelude kestuse, ettekandjad ning küsimuste esitamiseks ja sõnavõttudeks ettenähtud aja;
- 14) [kehtetu -RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]
- 15) otsustab Riigikogu liikmete saatmise lähetusse ning kehtestab Riigikogu liikmete lähetuskulude hüvitamise tingimused, ulatuse ja korra, samuti kehtestab Riigikogu liikme staatuse seaduse §-s 30 ja § 31 lõikes 2 sätestatud kulude hüvitamise ulatuse, tingimused ja korra;
[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]
- 15¹) kehtestab Riigikogu ja Riigikogu Kantselei dokumentide asutusesiseseks teabeks tunnistamise ja nende kasutamise korra;
- 15²) kehtestab Riigikogu liikme staatuse seaduse § 31 lõikes 1 sätestatud kulude hüvitamise ulatuse ja korra Riigikogu XI koosseisu liikmete jaoks;
[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]
- 16) kehtestab Riigikogu Kantselei struktuuri ning Riigikogu Kantselei teenistujate ametipalkade piirmäärad;
- 17) nimetab avaliku konkursi korras ametisse Riigikogu Kantselei direktori;
- 18) otsustab käesoleva seaduse või mõne muu seadusega reguleerimata protseduuriküsimused;
- 19) arutab küsimusi, mille on temale esitanud Riigikogu esimees;
- 20) kutsub vajadusel kokku fraktsioonide esindajad, et kuulata ära nende seisukohad Riigikogu töö korraldamisega seonduvates küsimustes;
- 20¹) kinnitab Riigikogu arhiivi pidamise korra;
- 21) korraldab Riigikogu tööd muul viisil.

§ 14. Riigikogu esimehe ülesanded

- (1) Riigikogu esimees esindab Riigikogu ja korraldab Riigikogu tööd.
- (2) Riigikogu esimees:
 - 1) kutsub kokku Riigikogu juhatuse istungid ning juhatab neid;
 - 2) kutsub kokku Riigikogu komisjoni esimese istungi;
 - 3) kutsub kokku Riigikogu täiendavad istungid;
 - 4) kutsub kokku Riigikogu erakorralised istungijärgud;
 - 5) teeb Riigikogule ettepanekuid päevakorra täiendamiseks, määrab ametivannete andmise aja ning lepib Vabariigi Presidendi, peaministri ja ministritega kokku nende poolt poliitiliste avalduste esitamise aja;
 - 6) kaalukate põhjuste olemasolu korral määrab käesolevas seaduses ettenähtust erineva Riigikogu istungi toimumise koha;
 - 7) kutsub Riigikogu istungitel osalema isikuid, kellel ei ole seda õigust ametikohast tulenevalt;
 - 8) annab loa istungil toimuvast filmi- ja videovõtete ning tele- ja radioülekannete tegemiseks, samuti istungil toimuva fotografeerimiseks;
 - 9) annab massiteabevahendite kaudu ülevaate Riigikogu kinnisel istungil toimunust ning annab loa kinnise istungi stenogrammiga tutvumiseks;
 - 10) juhatab Riigikogu istungeid ning tagab istungi ajal korra istungisaalis ja rõdudel;
 - 11) saadab seaduseelnõud Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks;
 - 12) otsustab eelnõudele ettenähtust teistsuguse muudatusettepanekute esitamise tähtaja määramise;
 - 13) kirjutab alla vastuvõetud seadustele ja Riigikogu otsustele;
 - 14) täidab Vabariigi Presidendi ülesandeid Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 83 ettenähtud juhtudel;
 - 15) täidab muid seadustest tulenevaid ülesandeid.

§ 15. Riigikogu aseesimehe ülesanded

- (1) Riigikogu aseesimees täidab Riigikogu esimehe ülesandeid Riigikogu esimehe äraolekul, tema volituste peatumise korral Vabariigi Presidendi ülesannete täitmise ajaks ning muudel juhtudel Riigikogu esimehe kehtestatud korras.
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2) Riigikogu esimehe ülesandeid täitev Riigikogu aseesimees täidab Vabariigi Presidendi ülesandeid juhul, kui Riigikogu esimees on puhkuse, haiguse või muu takistuse tõttu ajutiselt võimetu oma ülesandeid täitma. [RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 16. Riigikogu juhatuse töökorraldus

(1) Riigikogu juhatuse istungi kutsub kokku Riigikogu esimees vastavalt vajadusele. Istungi aja ja päevakorra teeb Riigikogu esimees aegsasti teatavaks.

(2) Riigikogu juhatuse istungit juhatab Riigikogu esimees.

(3) Riigikogu juhatuse istungist võivad osa võtta Riigikogu liikmed ning Riigikogu esimehe poolt kutsutud isikud.

(4) Riigikogu juhatus võib otsuse vastu võtta üksnes pärast kõigi tema liikmete arvamuse ärakuulamist. Riigikogu juhatuse otsus võetakse vastu kohalolevate liikmete konsensusega. Kui konsensust ei saavutata, võib Riigikogu juhatuse liige panna küsimuse päevakorraväliselt hääletamisele Riigikogu istungil.

(5) Riigikogu juhatuse otsus jõustub vastuvõtmisega, kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti. [RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

(6) Riigikogu juhatuse istung protokollitakse. Protokollis märgitakse istungi alguse ja lõpu aeg ning istungi toimumise koht, istungil osalenute nimed ja ametikohad ning istungi päevakord ja vastuvõetud otsused. Sõnavõtja taotlusel protokollitakse tema seisukohad. Protokollile kirjutavad alla istungi juhataja ja protokollija.

4. peatükk RIIGIKOGU KOMISJONID

1. jagu Riigikogu komisjonide liigid, moodustamise kord ja pädevus

§ 17. Komisjonide liigid

Riigikogu komisjonid on alatised, eri-, uurimis- ja probleemkomisjonid.

§ 18. Alatised komisjonid

(1) Riigikogus on järgmised alatised komisjonid:

- 1) Euroopa Liidu asjade komisjon;
- 2) keskkonnakomisjon;
- 3) kultuurikomisjon;
- 4) maaelukomisjon;
- 5) majanduskomisjon;
- 6) põhiseaduskomisjon;
- 7) rahanduskomisjon;
- 8) riigikaitsekomisjon;
- 9) sotsiaalkomisjon;
- 10) väliskomisjon;
- 11) õiguskomisjon.

(2) Riigikogu alatine komisjon valmistab ette eelnõusid Riigikogu täiskogus arutamiseks, kontrollib oma valdkonna piires täidesaatva riigivõimu teostamist ning täidab muid seaduse või Riigikogu otsusega talle pandud ülesandeid.

(3) Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon ning väliskomisjon nendes asjades, mis puudutavad Euroopa Liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, kujundavad koostöös teiste alatiste komisjonidega Riigikogu seisukoha Euroopa Liidu õigusaktide eelnõude suhtes ning annavad arvamuse, Euroopa Liidu asjade komisjon ka seisukoha, muude Euroopa Liidu asjade kohta, samuti kontrollivad Vabariigi Valitsuse tegevust Euroopa Liidu poliitika teostamisel.

[RT II, 14.09.2012, 1- jõust. 15.09.2012]

§ 19. Erikomisjon

(1) Riigikogu moodustab erikomisjoni seaduse alusel, samuti seadusest või välislepingust tulenevate ülesannete täitmiseks.

(2) Erikomisjon moodustatakse Riigikogu otsusega, milles määratakse tema koosseis, sealhulgas ka asendusliige igale komisjoni liikmele, ülesanded ja tegevusest aruandmise kord.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmise võib Riigikogu panna mõnele alatisele komisjonile.

§ 20. Uurimiskomisjon

(1) Riigikogu võib moodustada uurimiskomisjoni avalikku huvi pakuva sündmuse asjaolude uurimiseks.

(2) Uurimiskomisjon moodustatakse Riigikogu otsusega, milles määratakse tema koosseis, sealhulgas ka asendusliige igale komisjoni liikmele, ülesanded ja volituste kestus.

(3) Uurimiskomisjon esitab Riigikogule vähemalt kord aastas vahearuande oma tegevusest ning tegevuse lõpetamisel lõpparuande.

§ 21. Probleemkomisjon

(1) Riigikogu võib moodustada probleemkomisjoni olulise tähtsusega probleemi läbitöötamiseks.

(2) Probleemkomisjon moodustatakse Riigikogu otsusega, milles määratakse tema koosseis, sealhulgas ka asendusliige igale komisjoni liikmele, ülesanded ja volituste kestus.

(3) Probleemkomisjon esitab tegevuse lõpetamisel Riigikogule aruande oma tegevusest.

§ 22. Komisjoni õigused

(1) Riigikogu komisjonil on õigus:

- 1) nõuda Vabariigi Valitsuselt ja täidesaatva riigivõimu asutustelt oma tööks vajalikke andmeid;
- 2) nõuda Vabariigi Valitsuse liikme komisjoni istungil osalemist valitsusliikme võimkonda kuuluvate küsimuste kohta teabe saamiseks;
- 3) kutsuda komisjoni teavitamiseks ja nõustamiseks komisjoni istungil osalema valitsusasutuste ametnikke ja teisi isikuid.

(2) Uurimiskomisjonil on õigus kutsuda komisjoni ette isikuid ning nõuda oma ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid ja dokumente. Kutsutu on kohustatud ilmuma, andma selgitusi ning vastama küsimustele. Komisjoni poolt nõutud andmed ja dokumendid tuleb esitada komisjoni määratud tähtpäevaks.

§ 23. Uurimiskomisjoni töö takistamine

(1) Uurimiskomisjoni kutse peale mõjuva põhjusega ilmumata jätmise, andmete või dokumentide esitamata jätmise või selgituste andmisest või küsimustele vastamisest keeldumise eest karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud väärteo menetleja on kohus.

§ 23¹. Komisjoni raport

(1) Riigikogu komisjon võib koostada oma valdkonda kuuluva teema läbitöötamiseks või järelevalve teostamiseks raporti. Selleks määrab komisjon oma liikmete hulgast raportööri, kes tagab raporti projekti ettevalmistamise ja selle komisjonile heakskiitmiseks esitamise. Komisjon määrab samas kindlaks ka raporti projekti komisjonile esitamise tähtaja.

(2) Komisjoni liige võib esitada raporti kohta põhjendatud eriarvamuse, mis lisatakse raporti juurde.

(3) Komisjon võib raporti esitada käesoleva seaduse §-s 153 ettenähtut järgides Riigikogule arutamiseks.
[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

2. jagu

Riigikogu komisjonide koosseis ning esimese istungi kokkukutsumine

§ 24. Riigikogu liikmete kuulumine komisjonidesse

(1) Riigikogu liige kuulub ühte käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktides 2–11 loetletud alatistest komisjonidest ning võib kuuluda Euroopa Liidu asjade komisjoni, eri-, uurimis- ja probleemkomisjonidesse.

(2) Riigikogu esimees ja aseesimehed ei või kuuluda alatistesse komisjonidesse, välja arvatud Euroopa Liidu asjade komisjoni, ega olla neis asendusliikmeks.
[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 25. Komisjoni liikmete arv

(1) Riigikogu alatise komisjoni liikmete arvu määrab Riigikogu juhatus.

(2) Euroopa Liidu asjade komisjonil on vähemalt 15 liiget, kusjuures komisjoni koosseisu peab kuuluma vähemalt üks liige või asendusliige igast käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktides 2–11 loetletud alatistest komisjonist.
[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 26. Fraktsioonide esindatus komisjonides

(1) Riigikogu fraktsioonidele Riigikogu komisjonides ettenähtud kohtade arv on võrdeline fraktsiooni liikmete arvuga.

(2) Fraktsioonile kuuluvate kohtade arvu igas alatises komisjonis määrab Riigikogu juhatus.

(3) Oma liikmed määrab alatistesse komisjonidesse fraktsioon.

(4) Fraktsiooni esindavat alatise komisjoni liiget võib komisjoni istungil asendada asendusliige, kelle on määranud fraktsioon.
[RT I 2004, 89, 607- jõust. 07.01.2005]

§ 27. Fraktsiooni mittekuuluva Riigikogu liikme osalemine alatistes komisjonides

Fraktsiooni mittekuuluva Riigikogu liikme määrab Riigikogu alatise komisjoni Riigikogu juhatus, lähtudes Riigikogu liikme soovist ning töökorralduse huvidest.

§ 28. Alatise komisjoni koosseisu kinnitamine

(1) Fraktsioon teeb otsuse oma liikmete ja asendusliikmete Riigikogu alatistesse komisjonidesse määramise kohta viie tööpäeva jooksul, arvates fraktsioonile kuuluvate kohtade arvu määramisest. Fraktsioonil on õigus tehtud otsust muuta.

(2) Alatise komisjoni koosseisu ning muudatused selles kinnitab Riigikogu juhatus.

§ 29. Komisjoni esimese istungi kokkukutsumine ja juhatamine

(1) Riigikogu komisjoni esimese istungi kutsub kokku Riigikogu esimees kolme tööpäeva jooksul, arvates komisjoni koosseisu kinnitamisest või komisjoni moodustamise otsuse vastuvõtmisest.

(2) Komisjoni esimest istungit juhatab kuni komisjoni esimehe ja aseesimehe valimiseni kohalolijaist komisjoni vanim liige.

3. jagu Riigikogu komisjoni esimees ja aseesimees

§ 30. Komisjoni esimehe ja aseesimehe valimine

(1) Riigikogu komisjoni esimehe ja aseesimehe valivad komisjoniliikmed enda hulgast komisjoni esimesel istungil. Kui komisjoni esimehe või aseesimehe volitused lõpevad ennetähtaegselt käesoleva seaduse § 31 punktis 2, 3, 4 või 5 ettenähtud juhul, korraldatakse järgmisel komisjoni istungil komisjoni esimehe ja aseesimehe erakorraline valimine.

(2) Komisjoni esimees ja aseesimees valitakse üheaegselt.

(3) Hääletamine komisjoni esimehe ja aseesimehe valimisel on salajane. Komisjoni liikmel on üks hääl.

(4) Komisjoni esimeheks saab kõige rohkem häáli kogunud kandidaat. Komisjoni aseesimeheks saab häältearvult teiseks jäänud kandidaat.

(5) Kui häälte võrdse jagunemise tõttu ei osutu ükski kandidaat valituks komisjoni esimeheks, korraldatakse võrdselt häáli kogunute vahel valimise lisavoor. Kui ka lisavoorus jagunevad hääled võrdselt, heidetakse liisku.

(6) Kui häälte võrdse jagunemise tõttu ei osutu ükski kandidaat valituks komisjoni aseesimeheks, heidetakse liisku.

§ 31. Komisjoni esimehe ja aseesimehe volituste lõppemise alused

Riigikogu komisjoni esimehe või aseesimehe volitused lõpevad:

- 1) Riigikogu koosseisu volituste lõppemisega;
- 2) tema Riigikogu liikme volituste lõppemisega;
- 3) tema Riigikogu liikme volituste peatumisega Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamise korral;
- 4) tema tagasiastumisega;
- 5) tema tagasikutsumisega.

§ 32. Komisjoni esimehe ja aseesimehe tagasiastumine

(1) Riigikogu komisjoni esimees või aseesimees astub tagasi:

- 1) omal soovil;
- 2) vastavalt komisjoni esimehe või aseesimehe volituste lõppemise korral käesoleva seaduse § 31 punktis 2, 3 või 5 või käesoleva lõike punktis 1 ettenähtud juhul.

(2) Kui komisjoni esimees või aseesimees astub tagasi omal soovil, teatab ta oma tagasiastumisest ja selle põhjustest komisjoni istungil.

(3) Tagasiastumise korral jätkavad komisjoni esimees ja aseesimees oma ülesannete täitmist kuni komisjoni uue esimehe ja aseesimehe valimiseni.

§ 33. Komisjoni esimehe või aseesimehe tagasikutsumine

(1) Vähemalt kolmandik komisjoni koosseisust võib algatada komisjoni esimehe või aseesimehe tagasikutsumise.

(2) Tagasikutsumist ei või algatada, kui komisjoni esimees ja aseesimees pärast tagasiastumist jätkavad oma ülesannete täitmist käesoleva seaduse § 32 lõike 3 alusel.

(3) Tagasikutsumise ettepaneku võtab komisjon päevakorda ülejärgmisel istungil selle esitamise arvates, kui komisjoni esimees või aseesimees, kelle suhtes ettepanek esitati, ei nõua kiiremat otsustamist.

(4) Komisjoni esimees või aseesimees loetakse tagasikutsumatuks, kui ettepaneku poolt hääletab üle poole komisjoni koosseisust.

(5) Tagasikutsumise võib uuesti algatada varemalt Riigikogu järgmisel korralisel istungjärgul.

§ 34. Komisjoni esimehe ja aseesimehe ülesanded

(1) Riigikogu komisjoni esimees esindab komisjoni ning juhib ja korraldab komisjoni tööd.

(2) Komisjoni esimees:

- 1) esitab komisjonile komisjoni töökava ja istungite päevakordade projektid;
- 2) juhatab komisjoni istungeid;
- 3) kutsub kokku komisjoni erakorralised istungid;
- 4) kutsub Vabariigi Valitsuse liikmeid, valitsusasutuste ametnikke ja muid isikuid osalema komisjoni istungitel.

(3) Komisjoni aseesimees täidab komisjoni esimehe ülesandeid esimehe äraolekul ning muudel juhtudel komisjoni esimehe kehtestatud korras.

4. jagu

Riigikogu komisjoni töökorraldus

§ 35. Komisjoni istungite toimumise aeg

(1) Riigikogu komisjonide korralised istungid toimuvad käesoleva seaduse §-s 47 ettenähtud aegadel.

(2) Riigikogu komisjoni erakorralise istungi kutsub kokku komisjoni esimees oma algatusel või siis, kui seda nõuab vähemalt kolmandik komisjoni koosseisust.

§ 36. Komisjoni istungite kinnisus ja avalikkus

- (1) Vabariigi Valitsuse liikmel on õigus osaleda komisjoni istungil sõnaõigusega.
- (2) Komisjoni esimehe kutsel võivad komisjoni istungil osaleda riigiasutuste esindajad ja teised isikud.
- (3) Komisjon võib otsustada kuulutada istungi avalikuks, kui selle poolt hääletab üle poole komisjoni koosseisust.

§ 37. Komisjoni otsustusvõimelisus

- (1) Korralisel istungil on Riigikogu komisjon otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt kolmandik komisjoni koosseisust.
- (2) Erakorralisel istungil on Riigikogu komisjon otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole komisjoni koosseisust, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

§ 38. Komisjoni otsuste vastuvõtmise kord

- (1) Riigikogu komisjon võtab otsuseid vastu poolthälteenamusega.
- (2) Kui ükski komisjoni istungil osalev komisjoniliige hääletamist ei nõua, loetakse otsus vastuvõetuks konsensusega.
- (3) Riigikogu võib erikomisjoni moodustamise otsuses näha ette mõne küsimuse otsustamise vastuhääleta. [RT I 2003, 90, 601- jõust. 01.01.2004]

§ 39. Komisjoni istungi protokoll

- (1) Riigikogu komisjoni istung protokollitakse.
- (2) Protokolli märgitakse:
 - 1) istungi alguse ja lõpu aeg, istungi toimumise koht;
 - 2) istungil osalenute nimed ja ametikohad;
 - 3) istungi päevakord ja vastuvõetud otsused;
 - 4) hääletamistulemused.
- (3) Sõnavõtja taotlusel protokollitakse tema seisukohad.
- (4) Protokollile kirjutavad alla istungi juhataja ja protokollija.
- (5) [Kehtetu -RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

5. peatükk FRAKTSIOONID

§ 40. Fraktsiooni moodustamine

- (1) Fraktsiooni võivad moodustada ja sellesse peavad kuuluma vähemalt viis sama erakonna kandidaatide nimekirjast valitud Riigikogu liiget. Sama erakonna kandidaatide nimekirjast valitud Riigikogu liikmed võivad moodustada ainult ühe fraktsiooni.
- (2) Riigikogu liige võib kuuluda ainult ühte fraktsiooni.
- (3) Fraktsioon valib oma liikmete hulgast esimehe ja aseesimehe, kes samal ajal ei või olla Riigikogu esimeheks ega aseesimeheks. Kui fraktsioonis on üle 12 liikme, on tal õigus valida ka teine aseesimees.

§ 41. Fraktsiooni registreerimine

- (1) Fraktsiooni registreerimise avaldus esitatakse Riigikogu juhatusele viie päeva jooksul pärast Riigikogu esimest istungit.

(2) Fraktsiooni registreerimise avalduses märgitakse fraktsiooni nimi, selle moodustanud Riigikogu liikmete nimed ning fraktsiooni esimehe ja aseesimeeste nimed. Avaldusele kirjutavad alla kõik fraktsiooni moodustanud Riigikogu liikmed.

(3) Fraktsiooni nimeks on selle kandidaatide nimekirja esitanud erakonna nimi koos sõnaga «fraktsioon».

(4) Fraktsiooni registreerib Riigikogu juhatus.

§ 42. Muudatused fraktsiooni koosseisus

(1) Uue liikme vastuvõtmise otsustab fraktsioon. Fraktsiooni otsuse koos Riigikogu liikme avaldusega esitab fraktsiooni esimees Riigikogu juhatusel viivitamata.

(2) Riigikogu liige võib fraktsioonist lahkuda oma avalduse alusel, mille ta esitab Riigikogu juhatusel.

(3) Fraktsioon võib Riigikogu liikme fraktsioonist välja arvata. Fraktsiooni otsuse esitab fraktsiooni esimees Riigikogu juhatusel viivitamata.

(4) Muudatused fraktsiooni koosseisus registreerib Riigikogu juhatus.

6. peatükk MUUD ÜHENDUSED

§ 43. Riigikogu liikmete ja fraktsioonide muud ühendused

(1) Riigikogu liikmed ja fraktsioonid võivad moodustada ühendusi.

(2) Ühenduse esimees esitab Riigikogu juhatusel teatise, milles peavad olema märgitud ühenduse nimi, tegevuse eesmärgid ning sellesse kuuluvate Riigikogu liikmete või fraktsioonide nimed.

7. peatükk RIIGIKOGU VÄLISDELEGATSIOONID

§ 44. Riigikogu välisdelegatsioon

(1) Riigikogu võib välissuhtluse korraldamiseks moodustada oma liikmetest välisdelegatsioone.

(2) Välisdelegatsioon moodustatakse Riigikogu otsusega Riigikogu koosseisu volituste ajaks. Riigikogu otsusega määratakse delegatsiooni liikmed ning vajaduse korral asendusliikmed.

(3) Välisdelegatsioon esitab väliskomisjonile vähemalt korra aastas aruande oma tegevusest.

8. peatükk RIIGIKOGU TÖÖAEG

1. jagu Riigikogu tööaeg Riigikogu korralise istungjärgu ajal

§ 45. Korralised istungjärgud

(1) Riigikogu korralised istungjärgud toimuvad jaanuarikuu teisest esmaspäevast juunikuu kolmanda neljapäevani ning septembrikuu teisest esmaspäevast detsembrikuu kolmanda neljapäevani.

(2) Korraliste istungjärkude nummerdamist alustatakse Riigikogu uue koosseisu kokkukutsumisest.

§ 46. Täiskogu töönael ja töötsükkel

(1) Nael, millal toimuvad Riigikogu korralised istungid, on Riigikogu täiskogu töönael.

(2) Kolm üksteisele järgnevat täiskogu töönaelat moodustavad Riigikogu täiskogu töötsükli.

(3) Täiskogu töötsüklile järgnev nael on ette nähtud Riigikogu liikmete tööks valijatega, Riigikogu, komisjonide ja fraktsioonide poolt antud ülesannete ning muude Riigikogu liikme kohustuste täitmiseks.

(4) Riigikogu koosseisu viimane korraline istung toimub mitte hiljem kui valimispäevale eelneva teise nädala neljapäeval. Valimispäevast kuni valimistulemuste väljakuulutamiseni Riigikogu korralisi istungeid ei toimu. Kui Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 131 sätestatud juhtudel Riigikogu volitused pikenevad, toimuvad sellel ajal ka korralised istungid.

§ 47. Riigikogu töö ajagraafik

(1) Riigikogu töö toimub järgmise ajagraafiku alusel:

1) esmaspäev:

kell 9.00–11.00 – fraktsioonide töö

kell 11.00–13.00 – alatiste komisjonide, välja arvatud Euroopa Liidu asjade komisjoni töö

kell 13.30–15.00 – Euroopa Liidu asjade komisjoni, eri-, uurimis- ja probleemkomisjonide töö

kell 15.00 algab Riigikogu istung, millel vastatakse arupärimistele. Pärast kõigile päevakorras olevatele arupärimistele vastamist järgneb Riigikogu liikmete vaba mikrofon, mis kestab kuni kõnesoovide ammendumiseni. Kui Riigikogu istungi päevakorda arupärimistele vastamist ei ole kavandatud, algab pärast täiskogu tööpäeva päevakorra kinnitamist Riigikogu liikmete vaba mikrofon, mis kestab kuni kõnesoovide ammendumiseni;

[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

2) teisipäev:

kell 9.00–10.00 – fraktsioonide töö

kell 10.00–13.00 – Riigikogu istung

kell 14.00 algab alatiste komisjonide, välja arvatud Euroopa Liidu asjade komisjoni töö, mis kestab kuni päevakorra ammendumiseni;

3) kolmapäev:

kell 9.00–12.00 – fraktsioonide töö

kell 13.00–14.00 – infotund

kell 14.00 algab Riigikogu istung, mis kestab kuni päevakorra ammendumiseni Vabariigi Valitsuse poolt esitatud eelnõude osas, kuid mitte kauem kui neljapäevase istungi alguseni;

4) neljapäev:

kell 10.00–13.00 – Riigikogu istung

kell 14.00–16.00 – alatiste komisjonide, välja arvatud Euroopa Liidu asjade komisjoni töö

kell 16.00 algab eri-, uurimis- ja probleemkomisjonide töö;

5) reede:

kell 10.00–11.00 – väliskomisjoni töö

kell 11.00 algab Euroopa Liidu asjade komisjoni töö, mis kestab kuni päevakorra ammendumiseni.

Riigikogu liikmed töötavad valijatega, täidavad Riigikogu, fraktsioonide ja komisjonide poolt antud ülesandeid või muid Riigikogu liikme kohustusi.

(2) Komisjoni esimehe ettepanekul võib komisjoni korralisi istungeid määrata ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ajast erinevale ajale, kui komisjoni esimees kooskõlastab istungite toimumise aja komisjoni liikmetega hiljemalt tööpäeva esimesel komisjoni istungil.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud komisjoni istungite aeg ei tohi kattuda teiste komisjonide, fraktsioonide ja Riigikogu käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tööajaga.

(4) Komisjoni esimehe ettepanekul võib komisjoni korralisi istungeid määrata ka korraliste istungjärkude vahelisele ajale, kui komisjoni esimees kooskõlastab istungite toimumise aja komisjoni liikmetega hiljemalt korralise istungjärgu viimasel komisjoni istungil. Komisjon teavitab sellest Riigikogu juhatust.

[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

(5) [Kehtetu -RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

§ 48. Riigikogu töö ajagraafiku muutmine

Riigikogu töö ajagraafikut võib Riigikogu muuta kahekolmandikulise häälteenamusega vastuvõetud otsusega, välja arvatud käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktis 1 ettenähtud juhul.

§ 49. Riigikogu täiendav istung

(1) Riigikogu täiendav istung võib toimuda väljaspool käesoleva seaduse §-s 47 sätestatud töö ajagraafikut.

(2) Täiendava istungi toimumise otsustab ning selle päevakorra valmistab ette Riigikogu juhatus.

(3) Täiendava istungi kutsub kokku Riigikogu esimees. Kokkukutsumisest teatab Riigikogu esimees Riigikogu liikmetele massiteabevahendite kaudu vähemalt kolm päeva enne täiendava istungi toimumist. Kaalukate põhjuste olemasolu korral võib etteteatamise aeg olla lühem.

2. jagu

Riigikogu erakorraline istungjärk

§ 50. Erakorralise istungjärgu toimumise aeg

Riigikogu erakorraline istungjärk võib toimuda väljaspool Riigikogu korraliste istungjärkude aega.

§ 51. Erakorralise istungjärgu kokkukutsumine

(1) Riigikogu erakorralise istungjärgu kutsub kokku Riigikogu esimees Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse või vähemalt viiendiku Riigikogu koosseisu ettepanekul nende poolt taotletud ajal ja päevakorraga.

(2) Erakorralise istungjärgu kokkukutsumisest teatab Riigikogu esimees Riigikogu liikmetele massiteabevahendite kaudu.

§ 52. Erakorralise istungjärgu töö ajagraafik

Riigikogu erakorralise istungjärgu töö ajagraafiku kehtestab Riigikogu juhatuse ettepanekul poolthääletamusega.

9. peatükk

PÄEVAKORD

§ 53. Päevakorra ettevalmistamine

(1) Päevakord sisaldab Riigikogu täiskogus arutamisele tulevate küsimuste loetelu ning nende arutamise kuupäeva ja järjekorda.

(2) Riigikogu täiskogu tööndala päevakorra valmistab ette Riigikogu juhatus Riigikogu komisjonide ettepanekute ning arupärimistele vastamiseks arupärimiste adressaatidega saavutatud kokkulepete alusel. Kui küsimuse päevakorda võtmine tuleneb käesolevast seadusest, võtab küsimuse päevakorda Riigikogu juhatus oma algatusel. Riigikogu komisjonid esitavad ettepanekud järgmise tööndala päevakorra kohta tööndala neljapäeva kella 15.00-ks.

(3) Täiskogu eelmisel tööndalal arutamata jäänud küsimused võetakse uue tööndala päevakorda esimestena.

(4) Riigikogu täiendava istungi päevakorra valmistab ette Riigikogu juhatus.

(5) Riigikogu erakorralise istungjärgu päevakorra valmistab ette istungjärgu kokkukutsumise ettepaneku tegija.

§ 54. Päevakorra teatavakstegemine

(1) Riigikogu täiskogu järgmise tööndala päevakord tehakse Riigikogu liikmetele teatavaks tööndala lõpuks.

(2) Riigikogu täiendava istungi ja erakorralise istungjärgu päevakord tehakse Riigikogu liikmetele teatavaks koos täiendava istungi või erakorralise istungjärgu kokkukutsumisega.

(3) Pärast päevakorra teatavakstegemist võib seda täiendada üksnes juhul, kui ükski fraktsioon ei ole selle vastu, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 56 ettenähtud juhtudel.

§ 55. Päevakorra kinnitamine

(1) Päevakorra kinnitab Riigikogu täiskogu tööndala esimesel istungil või täiendava istungi alguses. Riigikogu erakorralise istungjärgu päevakord kinnitamisele ei kuulu.

(2) Enne päevakorra kinnitamist võib Riigikogu teha päevakorras muudatusi, arvestades käesoleva seaduse § 54 lõikes 3 ettenähtut.

(3) Riigikogu ei või päevakorrast välja arvata küsimusi, mida Riigikogu peab arutama vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele või käesolevale seadusele.

§ 56. Päevakorra täiendamine

(1) Riigikogu täiskogu tööndala või täiendava istungi päevakorda võib täiendada pärast selle kinnitamist üksnes järgmiste küsimustega:

1) peaministrikandidaadile volituste andmine Vabariigi Valitsuse moodustamiseks, mis võetakse arutamisele 14 päeva jooksul, arvates peaministrikandidaadi määramisest Vabariigi Presidendi poolt, või pärast peaministrikandidaatide ülesseadmise tähtaja möödumist;

- 2) Vabariigi Valitsusele, peaministrile või ministrile umbusalduse avaldamine, mis võetakse arutamisele kõige varem ülejärmisel päeval pärast selle algatamist, kui Vabariigi Valitsus ei nõua kiiremat otsustamist;
- 3) Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud ning Riigikogule uueks arutamiseks ja otsustamiseks saadetud seadus, mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel;
- 4) Vabariigi Presidendi seadluse kinnitamise või tühistamise seaduse eelnõu, mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel;
- 5) erakorralise seisukorra väljakuulutamine, mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel;
- 6) sõjaseisukorra, mobilisatsiooni või demobilisatsiooni väljakuulutamine ja kaitsevalmiduse kõrgendamise seotud otsus, mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel;
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]
- 7) õiguskantsleri ettepanek seaduse või Riigikogu otsuse vastavusse viimiseks Eesti Vabariigi põhiseaduse või seadusega, mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel;
- 8) ametiisiku kriminaalvastutusele võtmiseks nõusoleku andmine, mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel;
- 9) Vabariigi Presidendi, peaministri ja ministrite poliitilised avaldused, mis esitatakse Riigikogu esimehe ja avalduse esitaja poolt kokkulepitud ajal;
- 10) Riigikogu külaliste poliitilised avaldused, mis esitatakse Riigikogu juhatuse määratud ajal;
- 11) ametivanne, mis antakse Riigikogu esimehe määratud ajal;
- 12) otsuse eelnõu, mis on seotud välisriigi, euroala või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse tagamisega või riigieelarve seaduses nimetatud finantskriisi ennetamise või lahendamise ja mis võetakse arutamisele esimesel võimalusel.
[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]
- 13) [kehtetu -RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(2) Päevakorda täiendatakse Riigikogu esimehe ettepanekul.

10. peatükk RIIGIKOGU ISTUNG

1. jagu Üldised eeskirjad

§ 57. Istungi toimumise koht

Riigikogu istungid toimuvad Tallinnas Toompea lossi istungisaalis, kui Riigikogu esimees kaalukate põhjuste olemasolu korral ei määra teist istungi toimumise kohta.

§ 58. Istungist osavõtjad

(1) Riigikogu istungisaali võivad siseneda ja seal istungi ajal viibida Riigikogu liikmed, Vabariigi President, Vabariigi Valitsuse liikmed, õiguskantsler, riigikontrolör, riigisekretär, Riigikogu täiskogu istungiga seotud teenistujad ning isikud, kelle on istungil osalema kutsunud Riigikogu esimees.

(2) Riigikogu liikmetel on istungisaalis alalised kohad. Istungisaalis on ette nähtud kohad ka Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsuse liikmete jaoks.

§ 59. Istungi avalikkus

(1) Riigikogu istung on avalik.

(2) Istungeid võib jälgida istungisaali rõdult.

(3) Riigikogu esimehe loal võib istungil toimuvast teha filmi- ja videovõtteid ning tele- ja raadioülekandeid, samuti istungil toimuvat fotografeerida.

§ 60. Kinnine istung

(1) Riigikogu võib kahekolmandikulise häälteenamusega kuulutada istungi kinniseks.

(2) Istungi kinniseks kuulutamine otsustatakse iga päevakorraküsimuse kohta eraldi.

(3) Kinnisel istungil toimunust annab üldsusele ülevaate Riigikogu esimees massiteabevahendite kaudu.

§ 61. Istungi stenografeerimine, protokollimine ja transleerimine

- (1) Riigikogu istung stenografeeritakse ja protokollitakse Riigikogu juhatuse kehtestatud korras.
- (2) Istungi stenogramm on avalik. Kinnise istungi stenogrammiga võivad tutvuda käesoleva seaduse § 58 lõikes 1 loetletud isikud. Teised isikud võivad kinnise istungi stenogrammiga tutvuda Riigikogu esimehe loal.
- (3) Riigikogu avalik istung transleeritakse Riigikogu ruumidesse.

§ 62. Dokumentide kättesaadavaks tegemise aeg

Päevakorraküsimuse arutamise aluseks olevad dokumendid tehakse Riigikogu liikmetele kättesaadavaks hiljemalt küsimuse arutamise istungipäevale eelneva teise tööpäeva kella 18.00-ks, kui Eesti Vabariigi põhiseadusest või käesolevast seadusest ei tulene teisiti või kui Riigikogu juhatus ei otsusta teisiti.

2. jagu

Riigikogu istungi läbiviimise kord

§ 63. Istungi juhataja

- (1) Riigikogu istungit juhatab Riigikogu esimees või aseesimees.
- (2) Kui Riigikogu esimehel ega aseesimeestel ei ole võimalik istungit juhatada, juhatab seda Riigikogu kohalolijaist vanim liige.

§ 64. Istungi avamine ja lõpetamine

- (1) Riigikogu istungi avab ja kuulutab lõppenuks istungi juhataja.
- (2) Istungit ei lõpetata enne poolelioleva toimingu (ettekanne, sõnavõtt, küsimuse esitamine või sellele vastamine, muudatusettepaneku hääletamine, lõpphääletus või muu toiming) lõppemist.
- (3) Käesoleva seaduse §-s 134 ettenähtud juhul ei lõpetata istungit enne päevakorraküsimuses otsuse tegemist.

§ 65. Vaheaeg

Istungi juhataja võib välja kuulutada kuni 30-minutise vaheaja.

§ 66. Korra tagamine istungil

Istungi juhataja tagab Riigikogu istungi ajal korra istungisaalis ja rõdudel.

§ 67. Ettekanne

Kui päevakorraküsimuses tehakse ettekanne, peetakse see istungisaali kõnetoolist ning selle kestus on kuni 20 minutit, kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Istungi juhataja võib kokkuleppel ettekandjaga ettekandeks antavat aega pikendada.

§ 68. Suulised küsimused

- (1) Käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel võivad Riigikogu liikmed esitada suulisi küsimusi.
- (2) Kui Riigikogu liige soovib küsimust esitada, peab ta ennast registreerima. Loa küsimuse esitamiseks annab istungi juhataja vastavalt registreerimise järjekorrale.
- (3) Küsimuse esitamiseks on aega üks minut.

§ 69. Sõnavõtt

- (1) Käesolevas seaduses ettenähtud juhtudel võivad Riigikogu liikmed esineda sõnavõttudega.
- (2) Kui Riigikogu liige soovib esineda sõnavõttuga, peab ta ennast registreerima. Loa sõnavõtuks annab istungi juhataja vastavalt registreerimise järjekorrale.
- (3) Sõnavõtt peetakse istungisaali kõnetoolist (kõne) või oma kohalt.
- (4) Kui istungi juhataja soovib esineda sõnavõttuga, peab ta selleks ajaks istungi juhatamise üle andma ning esinema kõnetoolist.

(5) Kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti, on kõneks aega viis minutit, sõnavõtuks kohalt kaks minutit. Sõnavõtja taotlusel võib istungi juhataja anda kõneks täiendavalt kolm minutit.
[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

§ 70. Vastusõnavõtt

(1) Kui Riigikogu liikme isikut või tema sõnavõtus sisaldunud seisukohti puudutatakse mõnes teises sõnavõtus, võib istungi juhataja anda sellele Riigikogu liikmele loa vastusõnavõtuks.

(2) Päevakorraküsimuse arutelu käigus võib istungi juhataja anda Riigikogu liikmele loa ainult üheks vastusõnavõtuks.

(3) Vastusõnavõtuks on aega kaks minutit.

§ 71. Vabariigi Valitsuse liikme ja õiguskantsleri sõnaõigus

(1) Vabariigi Valitsuse liikmel ja õiguskantsleril on õigus esineda sõnavõttuga.

(2) Loa sõnavõtuks annab istungi juhataja, arvestades võimaluse korral Vabariigi Valitsuse liikme või õiguskantsleri soovi.

§ 72. Istungi juhataja õigused päevakorraküsimuse arutelu läbiviimisel

(1) Kui ettekanne, sõnavõtt või küsimus kestab ettenähtust kauem, nõuab istungi juhataja ettekande, sõnavõtu või küsimuse lõpetamist. Kui ettekandja, sõnavõtja või küsija kaldub päevakorraküsimusest kõrvale, nõuab istungi juhataja, et pöörduks tagasi päevakorraküsimuse juurde. Kui istungi juhataja nõuet ei täideta, katkestab istungi juhataja ettekande, sõnavõtu või küsimuse mikrofoni väljalülitamisega.

(1¹) Kui ettekandja, sõnavõtja või küsija kasutab ebakohaseid väljendeid, teeb istungi juhataja talle märkuse. Kui istungi juhataja märkus jäetakse tähelepanuta, katkestab istungi juhataja ettekande, sõnavõtu või küsimuse mikrofoni väljalülitamisega.
[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

(2) Istungi juhataja teeb ettepaneku lugeda sõnavõttud lõpetatuks, kui kõik, kes sõna soovisid, on saanud rääkida, või kui ta leiab, et päevakorraküsimust on piisavalt käsitletud. Kui mõni Riigikogu liige istungi juhataja ettepaneku vaidlustab, otsustatakse sõnavõttude lõpetamine hääletamise teel.

§ 73. Päevakorraküsimuse arutamise võimatus

(1) Istungi juhataja ei ava päevakorraküsimuse arutamist, kui päevakorraküsimuse arutamise aluseks olevad dokumendid ei ole Riigikogu liikmetele õigeaegselt kättesaadavaks tehtud või kui päevakorraküsimuse arutamisel ei viibi ettekandja.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud juhul lükkub arutelu järgmisse töönädalasse.

§ 74. Protestid ja küsimused istungi läbiviimise korra kohta

(1) Kui Riigikogu liige leiab, et istungi läbiviimise reegleid rikutakse, võib ta esitada istungi juhatajale protesti.

(2) Kui Riigikogu liige soovib saada selgitust istungi läbiviimise reeglite kohta, võib ta esitada istungi juhatajale küsimuse.

(3) Soovist esitada protest või küsimus annab Riigikogu liige märku käe tõstmisega. Loa protesti või küsimuse esitamiseks annab istungi juhataja päevakorraliselt.

(4) Istungi juhataja lahendab protesti või vastab küsimusele viivitamata.

§ 75. Teadaannete edastamine

Teadaandeid Riigikogu liikmetele, Riigikogu komisjonidele ja fraktsioonidele edastab istungi juhataja. Teadaande tekst esitatakse istungi juhatajale kirjalikult.

3. jagu

Hääletamine Riigikogu istungil

1. jaotis Üldised eeskirjad

§ 76. Riigikogu otsustusvõimelisus

Riigikogu täiendaval istungil ning erakorralisel istungjärgul on Riigikogu otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole Riigikogu koosseisust.

§ 77. Riigikogu liikmete kohaloleku kontroll

- (1) Riigikogu otsustusvõimelisus tehakse kindlaks Riigikogu liikmete kohaloleku kontrolliga.
- (2) Riigikogu liikmete kohalolekut kontrollitakse Riigikogu istungi alguses ning enne sellise seaduse või otsuse eelnõu lõpphääletust, mille vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt Riigikogu koosseisu häälteenamus.
- (3) Riigikogu täiendava istungi ning erakorralise istungjärgu ajal kontrollitakse kohalolekut ka enne muud hääletust, kui mõni Riigikogu liige kohaloleku kontrolli nõuab.

§ 78. Nõutav häälteenamus

Riigikogu teeb otsustusi poolthäälteenamusega, kui Eesti Vabariigi põhiseaduses või käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

§ 79. Avalik ja salajane hääletamine

- (1) Hääletamine Riigikogu istungil on avalik.
- (2) Salajane on hääletamine üksnes järgmistel juhtudel:
 - 1) Vabariigi Presidendi valimine;
 - 2) Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimine;
 - 3) Riigikohtu esimehe ja liikmete ametisse nimetamine;
 - 4) riigikontrolöri ametisse nimetamine;
 - 5) õiguskantsleri ja õiguskantsleri asetäitja-nõuniku ametisse nimetamine;
 - 6) Eesti Panga Nõukogu esimehe ametisse nimetamine ja Eesti Panga Nõukogu liikme nimetamine.
 - 7) [kehtetu -RT I, 08.07.2011, 8- jõust. 22.07.2011]

§ 80. Hääletamise isiklikkus

Riigikogu liige hääletab isiklikult.

§ 81. Hääletamise viisid

- (1) Hääletamiseks kasutatakse elektroonilist hääletussüsteemi.
- (2) Vabariigi Presidendi ning Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimistel hääletatakse hääletamissedelitega.
- (3) Kui elektroonilist hääletussüsteemi ei ole võimalik kasutada, hääletatakse käe tõstmisega, või kui käesolev seadus näeb ette salajase hääletamise, hääletamissedelitega.

§ 82. Vabariigi Valimiskomisjoni ja hääletamiskomisjoni pädevus hääletamise korraldamisel

- (1) Käesoleva seaduse § 81 lõikes 2 ettenähtud juhtudel korraldab hääletamist, selgitab valimistulemused ning lahendab protestid Vabariigi Valimiskomisjon.
- (2) Käesoleva seaduse § 81 lõikes 3 ettenähtud juhtudel korraldab hääletamist, selgitab hääletamistulemused ning lahendab protestid hääletamiskomisjon, mille koosseisu kuulub üks esindaja igast Riigikogu fraktsioonist.

2. jaotis Hääletamine elektroonilise hääletussüsteemi abil

§ 83. Hääletamise kord

- (1) Üks minut enne hääletamist annab istungi juhataja sellest Riigikogu liikmetele märku Riigikogu ruumidesse edastatava signaaliga.

(2) Enne hääletamist võib alatise komisjoni või fraktsiooni esimees või aseesimees nõuda kuni 10-minutist vaheaega.

(3) Vahetult enne hääletamist sõnastab istungi juhataja selgelt hääletamisele pandava küsimuse ning veendub, et see on kõigile Riigikogu liikmetele üheselt arusaadav.

(4) Otsust panna küsimus hääletamisele kinnitab istungi juhataja haamrilöögiga.

(5) Enne hääletamistulemuste selgumist ei või keegi istungisaalis valjusti mõtteid avaldada.

§ 84. Hääletamise katkestamine

(1) Kui hääletamise käigus rikutakse hääletamise korda või kui Riigikogu liikmel ei ole hääletamispuldi tehnilise rikke tõttu võimalik hääletada, katkestab istungi juhataja hääletamise, kinnitades oma otsust haamrilöögiga.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud takistusest annab Riigikogu liige märku käe tõstmisega.

§ 85. Hääletamistulemuste teatavakstegemine

(1) Hääletamistulemused teeb teatavaks istungi juhataja, kinnitades need haamrilöögiga.

(2) Pärast hääletamistulemuste kinnitamist ei ole need vaidlustatavad.

3. jaotis

Hääletamine hääletamissedelitega

§ 86. Hääletamise ettevalmistamine

(1) Hääletamissedelite ettevalmistamiseks kuulutab istungi juhataja vajaduse korral välja vaheaaja.

(2) Hääletamissedelile kantakse kandidaatide nimed nende ülesseadmise järjekorras või lahtrid vastusevariantidega «poolt», «vastu» ja «erapooletu».

(3) Kui hääletamissedelik on ette valmistatud, kuulutab istungi juhataja vaheaaja lõppenuks.

(4) Enne hääletamise väljakuulutamist kontrollib Vabariigi Valimiskomisjon või hääletamiskomisjon hääletamiskasti ja pitseerib selle. Seejärel tutvustab istungi juhataja Riigikogu liikmetele hääletamise korda.

(5) Hääletamise kuulutab välja istungi juhataja.

§ 87. Hääletamise kord

(1) Vabariigi Valimiskomisjon või hääletamiskomisjon annab hääletamissedeli Riigikogu liikmele nimekirja alusel. Riigikogu liige peab esitama isikut tõendava dokumendi. Hääletamissedeli saamise kohta annab Riigikogu liige allkirja.

(2) Riigikogu liige täidab hääletamissedeli hääletamiskabiinis. Riigikogu liige märgistab hääletamissedelil ristiga lahtri selle kandidaadi nime juures, kelle poolt ta hääletab, või selle vastusevariandiga, mida ta toetab. Kui hääletamissedelil on ainult ühe kandidaadi nimi, märgistab Riigikogu liige hääletamissedelil ristiga lahtri «poolt» või «vastu».

(3) Pärast hääletamissedeli täitmist laseb Riigikogu liige hääletamissedeli hääletamiskasti.

(4) Kui Riigikogu liige rikub hääletamissedeli enne selle hääletamiskasti laskmist, on tal õigus saada hääletamiskomisjonilt uus hääletamissedel. Rikutud sedeli peab Riigikogu liige Vabariigi Valimiskomisjonile või hääletamiskomisjonile tagastama.

(5) Hääletamise kuulutab lõppenuks istungi juhataja 30 minuti möödumisel hääletamise algusest.

§ 88. Hääletamistulemuste selgitamine ja teatavakstegemine

(1) Hääled loetakse avalikult pärast hääletamise lõppemist.

(2) Hääletamissedel, millel on märgistatud rohkem kui üks lahter või millel ei ole märgistatud ühtegi lahtrit, loetakse kehtetuks.

(3) Hääletamistulemuste kohta koostab Vabariigi Valimiskomisjon või hääletamiskomisjon protokoll.

(4) Hääletamistulemused teeb teatavaks istungi juhataja.

§ 89. Hääletamistulemuste vaidlustamine

(1) Riigikogu liige võib esitada Vabariigi Valimiskomisjonile või hääletamiskomisjonile protesti hääletamise korraldamise või hääletamistulemuste kohta.

(2) Protest hääletamise korraldamise kohta esitatakse viivitamata pärast hääletamise lõppemist. Protest hääletamistulemuste kohta esitatakse viivitamata pärast hääletamistulemuste teatavakstegemist.

(3) Vabariigi Valimiskomisjon või hääletamiskomisjon lahendab protesti viivitamata.

11. peatükk SEADUSEELNÕUDE JA RIIGIKOGU OTSUSTE EELNÕUDE MENETLEMISE KORD

1. jagu

Seaduse algatamine. Riigikogu otsuse eelnõu esitamine

§ 90. Seaduse algatamise ja Riigikogu otsuse eelnõu esitamise õigus

(1) Seaduse algatamise ja Riigikogu otsuse eelnõu esitamise õigus on:

- 1) Riigikogu liikmel;
- 2) Riigikogu fraktsioonil;
- 3) Riigikogu komisjonil;
- 4) Vabariigi Valitsusel.

(2) Vabariigi Presidendi seadluse kinnitamise või tühistamise seaduse eelnõu esitab Riigikogule Vabariigi President koos vastava seadlusega.

(3) Riigikogule Eesti Vabariigi põhiseaduse § 78 punktides 11 ja 17, § 128 lõikes 1 ning § 129 lõikes 1 ettenähtud juhtudel ettepaneku tegemise õigust omav organ esitab ettepaneku Riigikogu otsuse eelnõuna.

§ 91. Eelnõu üleandmine

(1) Eelnõu antakse istungisaali kõnetoolist üle Riigikogu istungi juhatajale enne päevakorras olevate küsimuste arutamist. Eelnõu üleandja võib seejuures esineda eelnõu kuni kaheminutilise tutvustusega.

(2) Kui Riigikogu erakorralise istungjärgu päevakorda esitatakse seaduseelnõu, mida ei ole Riigikogu menetluses, antakse see eelnõu Riigikogu esimehele üle koos erakorralise istungjärgu kokkukutsumise ettepanekuga.

(3) Kui Vabariigi Valitsus taotleb Riigikogu juhatuselt Riigikogu täiendava istungi pidamist niisuguse eelnõu arutamiseks, mida ei ole Riigikogu menetluses, esitatakse see eelnõu Riigikogu juhatusele koos taotlusega. [RT II, 14.09.2012, 1- jõust. 15.09.2012]

§ 92. Eelnõule esitatavad nõuded

(1) Eelnõu peab vormistuselt vastama Riigikogu juhatuse poolt kehtestatud normitehnilistele eeskirjadele.

(2) Eelnõule kirjutab alla algataja või esitaja.

(3) Eelnõule lisatakse seletuskiri, milles põhjendatakse selle algatamist või esitamist.

(4) Välislepinguid käsitlevad seaduseelnõud esitatakse koos lepingu eesti- ja võõrkeelse tekstiga. Kui välislepingu autentne tekst on ainult võõrkeeles, esitatakse ka lepingu tõlge eesti keelde.

§ 93. Eelnõu Riigikogu menetlusse võtmise otsustamine

(1) Eelnõu Riigikogu menetlusse võtmise otsustab Riigikogu juhatus kolme tööpäeva jooksul, arvates eelnõu üleandmisest.

(2) Kui Riigikogu juhatus otsustab eelnõu Riigikogu menetlusse võtta, määrab ta ühtlasi eelnõule juhtivkomisjoni Riigikogu alatiste komisjonide hulgast.

(3) Kui Riigikogu juhatus leiab, et eelnõu ei vasta käesoleva seaduse §-s 92 ettenähtud nõuetele, tagastab ta eelnõu algatajale või esitajale juhtivkomisjoni määramata.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 ettenähtud otsused tehakse Riigikogu liikmetele teatavaks.

§ 94. Vabariigi Valitsuse arvamus eelnõu kohta

(1) Riigikogu liikme, fraktsiooni või komisjoni algatatud seaduseelnõu saadab Riigikogu esimees hiljemalt järgmisel tööpäeval pärast seaduseelnõu menetlusse võtmist Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks. Riigikogu esimees võib Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks saata ka teisi eelnõusid.

(2) Vabariigi Valitsus esitab juhtivkomisjonile oma arvamuse kirjalikult viie nädala jooksul eelnõu saamisest arvates.

(3) Vabariigi Valitsus võib arvamuse esitamisest loobuda.

§ 95. Eelnõu tagasivõtmine ja sellest taganemine

(1) Eelnõu algatajal või esitajal on õigus tema poolt algatatud või esitatud eelnõu mis tahes ajal tagasi võtta.

(2) Eelnõu tagasivõtmise avalduse esitab algataja või esitaja Riigikogu esimehele kirjalikult. Kui algatajaid või esitajaid on kaks, peavad eelnõu tagasivõtmise avaldusele olema alla kirjutanud mõlemad algatajad või esitajad. Kui algatajaid või esitajaid on enam kui kaks, peab tagasivõtmise avaldusele olema alla kirjutanud üle poole algatajatest või esitajatest.

(3) Mitme algataja või esitajaga eelnõu korral on algatajal või esitajal õigus eelnõust taganeda tingimusel, et eelnõule jääb vähemalt üks algataja või esitaja, Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu puhul vähemalt 21 Riigikogu liiget. Taganemise tulemusel ei lange eelnõu Riigikogu menetlusest välja. Eelnõust taganemise avalduse esitab eelnõust taganeja Riigikogu esimehele kirjalikult.

(4) Eelnõu, mille vastuvõtmise on Vabariigi Valitsus sidunud usaldusküsimusega, tagasi võtta ei saa.

§ 96. Riigikogu volituste lõppemise ajal menetluses olevate eelnõude väljalangemine

Riigikogu volituste lõppemisega langevad menetlusest välja kõik selle koosseisu volituste ajal lõpuni menetlemata jäänud eelnõud.

2. jagu

Eelnõu esimene lugemine

§ 97. Eelnõu esimese lugemise võtmine päevakorda

(1) Eelnõu võetakse esimeseks lugemiseks päevakorda juhtivkomisjoni ettepanekul.

(2) Eelnõu esimene lugemine peab toimuma Riigikogu täiskogu seitsme töönädala jooksul eelnõu menetlusse võtmisest arvates.

§ 98. Eelnõu arutamise kord esimesel lugemisel

(1) Eelnõu algataja või esitaja nõusolekul võib juhtivkomisjon esitada eelnõu esimesele lugemisele muudetud kujul.

(2) Eelnõu esimesel lugemisel toimub eelnõu üldpõhimõtete arutelu.

(3) Esimene lugemine algab eelnõu algataja või esitaja või tema esindaja ettekandega. Seejärel esineb ettekandega juhtivkomisjoni esindaja.

(4) Riigikogu liige võib esitada kuni kaks suulist küsimust.

(5) Esimesel lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.

(6) Kui juhtivkomisjon ega läbirääkimiste käigus ükski fraktsioon ei tee eelnõu tagasilükkamise ettepanekut, lõpetatakse eelnõu esimene lugemine ilma hääletamiseta.

§ 99. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg, tingimused ja kord

(1) Pärast eelnõu esimese lugemise lõpetamist võivad Riigikogu liikmed, komisjonid ja fraktsioonid 10 tööpäeva jooksul esitada eelnõule muudatusettepanekuid. Juhtivkomisjoni ettepanekul võib Riigikogu esimees määrata teistsuguse muudatusettepanekute esitamise tähtaja.

- (2) Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg tehakse teatavaks eelnõu esimese lugemise lõpetamisel.
- (3) Muudatusettepanek peab sisaldama viidet eelnõu muudetavale osale ja soovitava muudatuse täpset sõnastust.
- (4) Muudatusettepanek esitatakse juhtivkomisjonile kirjalikult. Muudatusettepanekule kirjutab alla selle esitaja.

3. jagu **Eelnõu menetlemine juhtivkomisjonis** **esimese ja teise lugemise vahel**

§ 100. Muudatusettepanekute läbivaatamine juhtivkomisjonis

(1) Juhtivkomisjon vaatab läbi kõik käesoleva seaduse §-s 99 ettenähtud tähtaega, tingimusi ja korda järgides esitatud muudatusettepanekud ning otsustab nende arvestamise eelnõu uue teksti koostamisel.

(2) Juhtivkomisjon peab võimaldama muudatusettepaneku esitajal oma ettepanekut selgitada enne selle kohta otsuse tegemist.

(3) Juhtivkomisjoni poolt arvestatud muudatusettepanekut tagasi võtta ei saa.

§ 101. Eelnõu uus tekst

(1) Juhtivkomisjon koostab eelnõu teiseks lugemiseks eelnõu uue teksti, millesse viiakse kõik arvestatud muudatusettepanekud ning juhtivkomisjoni enda tehtud muudatused.

(2) Juhtivkomisjon võib kahest või enamast seaduseelnõust või Riigikogu otsuse eelnõust koostada teiseks lugemiseks ühe teksti.

§ 102. Muudatusettepanekute loetelu

(1) Juhtivkomisjon koostab eelnõu teiseks lugemiseks eelnõule esitatud muudatusettepanekute loetelu, mis sisaldab eelnõu sätete järjekorras muudatusettepaneku sõnastust, esitaja nime ning juhtivkomisjoni otsust.

(2) Muudatusettepanekud, mille esitaja on sama ning mis on omavahel sisuliselt seotud, kantakse muudatusettepanekute loetellu ühe ettepanekuna.

§ 103. Juhtivkomisjoni seletuskiri

Juhtivkomisjon koostab eelnõu teiseks lugemiseks seletuskirja, mis sisaldab eelnõu menetlemisega seonduvat teavet, nagu muudatusettepanekute arvestamise ja arvestamata jätmise põhjendused, eelnõu algataja või esitaja, eelnõu menetlemisest osavõtnud ekspertide ja teiste isikute seisukohad.
[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

4. jagu **Eelnõu teine lugemine**

§ 104. Eelnõu teise lugemise võtmine päevakorda

Eelnõu võetakse teiseks lugemiseks päevakorda juhtivkomisjoni ettepanekul.

§ 105. Eelnõu arutamise kord teisel lugemisel

- (1) Eelnõu teisel lugemisel toimub eelnõu sätete arutelu.
- (2) Eelnõu teisel lugemisel esineb ettekandega juhtivkomisjoni esindaja. Eelnõu algataja või esitaja või tema esindaja esineb ettekandega juhul, kui ta seda soovib või kui juhtivkomisjon nii otsustab.
- (3) Riigikogu liige võib esitada kuni kaks suulist küsimust.
- (4) Eelnõu teisel lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega oma arvamust avaldada soovivad Riigikogu liikmed, komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

[RT I 2004, 89, 607- jõust. 07.01.2005]

§ 106. Muudatusettepanekute hääletamine

- (1) Muudatusettepanekute hääletamine viiakse läbi pärast läbirääkimiste lõpetamist.
- (2) Istungi juhataja paneb hääletamisele ainult need muudatusettepanekud, mille hääletamist nõuab ettepaneku esitaja, Riigikogu komisjon või fraktsioon. Hääletamisele ei panda muudatusettepanekut, mida juhtivkomisjon ei arvestanud ja mis sai vähem kui kaks poolthäält, välja arvatud juhul, kui ettepanek ei saanud ühtegi poolt- ega vastuhäält.
[RT I, 06.03.2015, 25- jõust. 16.03.2015]
- (3) Kui muudatusettepanek saab rohkem poolt- kui vastuhääli, viiakse muudatus eelnõu teksti.
- (4) Üksteist välistavatest muudatusettepanekutest viiakse eelnõu teksti poolthälteenamuse saanutest kõige rohkem hääli saanud ettepanek.

§ 107. Eelnõu teise lugemise katkestamine

- (1) Riigikogu katkestab Riigikogu juhatause, juhtivkomisjoni või eelnõu algataja ettepanekul eelnõu teise lugemise ilma hääletamiseta. Vastav fraktsiooni ettepanek pannakse hääletamisele.
- (2) Kui eelnõu teine lugemine katkestatakse, võib eelnõule esitada muudatusettepanekuid käesoleva seaduse §-s 99 ettenähtud tähtjal, tingimustel ja korras.
- (3) Eelnõu teise lugemise võib katkestada üksnes pärast muudatusettepanekute hääletamist.

§ 108. Eelnõu teise lugemise lõpetamine

Kui Riigikogu eelnõu teist lugemist ei katkesta, loetakse teine lugemine lõpetatuks ning eelnõu suunatakse kolmandale lugemisele.

§ 109. Riigikogu otsuse eelnõu lõpphääletus

Riigikogu otsuse eelnõu võib pärast teise lugemise lõpetamist panna lõpphääletusele.

5. jagu Eelnõu kolmas lugemine

§ 110. Eelnõu lõpptekst ja juhtivkomisjoni seletuskiri

- (1) Juhtivkomisjon koostab eelnõu kolmandaks lugemiseks eelnõu lõppteksti, millesse ta pärast teise lugemise lõpetamist viib keelelised ja tehnilised täpsustused.
- (2) Juhtivkomisjon võib koostada eelnõu kolmandaks lugemiseks seletuskirja, milles antakse ülevaade eelnõuga pärast teise lugemise lõppemist tehtust.

§ 111. Eelnõu arutamise kord kolmandal lugemisel ja lõpphääletus

- (1) Eelnõu kolmandal lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.
- (2) Eelnõu kolmandal lugemisel viiakse läbi eelnõu lõpphääletus.

6. jagu Lõppmenetlus

§ 112. Vastuvõetud seaduste ja Riigikogu otsuste vormistamine

Pärast seaduse või Riigikogu otsuse vastuvõtmist kirjutab sellele alla Riigikogu esimees, tema äraolekul istungit juhitanud Riigikogu aseesimees hiljemalt viiendal tööpäeval pärast vastuvõtmist.

7. jagu

Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduse uuesti arutamine

§ 113. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduse võtmine päevakorda

Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud ning Riigikogule uueks arutamiseks ja otsustamiseks saadetud seadus võetakse päevakorda Riigikogu juhatause algatusel või Riigikogu esimehe ettepanekul esimesel võimalusel.

§ 114. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduse uuesti arutamise kord

(1) Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduse uuesti arutamisel esinevad ettekandega põhiseaduskomisjoni esindaja ning arutatava seaduse Riigikogu menetluses olnud eelnõu juhtivkomisjoni esindaja. Riigikogu liige võib kummalegi ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.

(2) Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduse uuesti arutamisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega seaduse välja kuulutamata jätmise motiivide kohta oma arvamust avaldada soovivad Riigikogu liikmed, komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

(3) Pärast läbirääkimiste lõpetamist paneb istungi juhataja hääletamisele Vabariigi Presidendi poolt Riigikogule tagasisaadetud seaduse muutmata kujul uuesti vastuvõtmise.

(4) Vabariigi Presidendi poolt Riigikogule tagasisaadetud seadus loetakse muutmata kujul uuesti vastuvõetuks samasuguse hääletamusega, mis oli nõutav selle seaduse esmakordsel vastuvõtmisel.

(5) Kui Riigikogu ei võta Vabariigi Presidendi poolt Riigikogule tagasi saadetud seadust muutmata kujul uuesti vastu, toimub selle edasine menetlemine vastavalt käesoleva seaduse §-dele 99–108 ja 110–112. Juhtivkomisjoniks on seaduse Riigikogu menetluses olnud eelnõu juhtivkomisjon.

8. jagu Seadus- ja otsuse-eelnõude erimenetlus

§ 115. Välislepingut puudutava seaduseelnõu menetlemise erisused

Välislepingut puudutavat seaduseelnõu arutatakse kahel lugemisel, kui juhtivkomisjon ei tee ettepanekut kolmanda lugemise läbiviimiseks. Eelnõu lõpphääletus viiakse läbi teisel lugemisel pärast muudatusettepanekute hääletamist.

§ 116. Vabariigi Presidendi seadluse kinnitamise või tühistamise seaduse eelnõu menetlemise erisused

(1) Vabariigi Presidendi seadluse kinnitamise või tühistamise seaduse eelnõu arutatakse ühel lugemisel.

(2) Vabariigi Presidendi seadluse kinnitamise või tühistamise seaduse eelnõule juhtivkomisjoni ei määrata. Eelnõu võetakse päevakorda Riigikogu juhatause algatusel või Riigikogu esimehe ettepanekul esimesel võimalusel.

(3) Seadluse kinnitamise või tühistamise seaduse eelnõu lugemise käigus esineb ettekandega peaminister. Riigikogu liige võib esitada ettekandjale ühe suulise küsimuse.

(4) Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.

(5) Muudatusettepanekuid eelnõule võib esitada läbirääkimiste käigus. Pärast läbirääkimiste lõpetamist pannakse muudatusettepanekud hääletamisele. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.

§ 117. Ametiisiku ametisse nimetamist või ametist vabastamist, nõukogu liikmete nimetamist ning Riigikogu välisdelegatsioonide moodustamist käsitleva Riigikogu otsuse eelnõu menetlemise erisused

(1) Ametiisiku ametisse nimetamist või ametist vabastamist, nõukogu liikmete nimetamist ning Riigikogu välisdelegatsioonide moodustamist käsitlevat Riigikogu otsuse eelnõu arutatakse ühel lugemisel. Eelnõu menetlemine toimub käesoleva peatüki 2. ja 3. jao sätete kohaselt käesolevas paragrahvis ettenähtud erisustega.

(2) Kui otsuse-eelnõu on esitanud organ, kelle ettepanekuõigus tuleneb Eesti Vabariigi põhiseadusest või seadusest, siis eelnõule muudatusettepanekuid ei esitata. Muudel juhtudel määrab Riigikogu esimees muudatusettepanekute esitamise tähtaja eelnõu menetlusse võtmisel. Muudatusettepanekuid võivad esitada üksnes fraktsioonid.

(3) Otsuse-eelnõu lugemise käigus esineb ettekandega juhtivkomisjoni esindaja. Esitatud ametiisikukandidaadid või vabastataval ametiisikul on juhtivkomisjoni ettepanekul õigus esineda kuni viieminutilise ettekandega. Riigikogu liige võib igale ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse. Kui eelnõule on esitatud

muudatusettepanekuid, pannakse need hääletusele pärast läbirääkimiste lõpetamist, arvestades käesoleva seaduse § 106 lõigetes 2 ja 3 ettenähtut. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.
[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

§ 118. Erakorralise seisukorra, sõjaseisukorra, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni väljakuulutamist käsitleva või kaitsevalmiduse kõrgendamise seotud Riigikogu otsuse eelnõu menetlemise erisused
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(1) Erakorralise seisukorra, sõjaseisukorra, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni väljakuulutamist käsitleva või kaitsevalmiduse kõrgendamise seotud Riigikogu otsuse eelnõu arutatakse ühel lugemisel.
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(2) Otsuse-eelnõule juhtivkomisjoni ei määrata. Eelnõu võetakse päevakorda Riigikogu juhatuse algatusel või Riigikogu esimehe ettepanekul esimesel võimalusel.

(3) Otsuse-eelnõu lugemise käigus esineb ettekandega peaminister või tema volitusel mõni teine valitsusliige. Riigikogu liige võib esitada ettekandjale ühe suulise küsimuse.

(4) Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad. Muudatusettepanekuid eelnõule ei esitata. Pärast läbirääkimiste lõpetamist pannakse eelnõu lõpphääletusele.

§ 118¹. Riigikohtule taotluse esitamise otsuse eelnõu menetlemise erisused

(1) Riigikogu otsuse eelnõu, mis sisaldab taotlust Riigikohtule anda seisukoht, kuidas tõlgendada põhiseadust koostoimes Euroopa Liidu õigusega, esitamise õigus on Euroopa Liidu asjade komisjonil ja põhiseaduskomisjonil.

(2) Otsuse-eelnõu arutatakse ühel lugemisel. Eelnõu menetlemine toimub käesoleva peatüki 2. ja 3. jao sätete kohaselt käesolevas paragrahvis ettenähtud erisustega.

(3) Otsuse-eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtaja määrab Riigikogu esimees eelnõu menetlusse võtmisel. Muudatusettepanekuid võivad esitada Euroopa Liidu asjade komisjon, põhiseaduskomisjon ja fraktsioonid.

(4) Otsuse-eelnõu lugemise käigus esinevad ettekannetega eelnõu esitaja ning juhtivkomisjoni esindaja. Riigikogu liige võib kummalegi ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.

(5) Otsuse-eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad, samuti Euroopa Liidu asjade komisjoni ning põhiseaduskomisjoni esindajad.

(6) Kui otsuse-eelnõule on esitatud muudatusettepanekuid, pannakse need hääletamisele, arvestades käesoleva seaduse § 106 lõigetes 2 ja 3 ettenähtut, pärast läbirääkimiste lõpetamist. Muudatusettepanekuid, mille juhtivkomisjon on jätnud arvestamata, hääletamisele ei panda. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.
[RT I 2005, 68, 524- jõust. 23.12.2005]

§ 118². Finantsstabiilsuse tagamisega seotud Riigikogu otsuse eelnõu kiireloomulise menetlemise erisused
[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(1) Vabariigi Valitsuse taotluse alusel Riigikogu juhatuse poolt kiireloomuliseks tunnistatud Riigikogu otsuse eelnõu, mis on seotud välisriigi, euroala või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse tagamisega või riigieelarve seaduses nimetatud finantskriisi ennetamise või lahendamise seotud, arutatakse ühel lugemisel. Eelnõu menetlemine toimub käesoleva peatüki 2. ja 3. jao sätete kohaselt käesolevas paragrahvis ettenähtud erisustega.
[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(2) Otsuse-eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtaja määrab Riigikogu esimees eelnõu menetlusse võtmisel. Muudatusettepanekuid võivad esitada juhtivkomisjon ja fraktsioonid.

(3) Kui otsuse-eelnõule on esitatud muudatusettepanekuid, pannakse need hääletamisele pärast läbirääkimiste lõpetamist, arvestades käesoleva seaduse §-s 106 ettenähtut. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.
[RT II, 14.09.2012, 1- jõust. 15.09.2012]

12. peatükk

RIIGIEELARVE EELNÕU MENETLEMISE KORD

§ 119. Riigieelarve eelnõu esitamine

- (1) Riigieelarve eelnõu esitab Vabariigi Valitsus vähemalt kolm kuud enne eelarveaasta algust.
- (2) Riigieelarve eelnõu üleandmisel, vormistamisel, menetlusse võtmise otsustamisel ning tagasisivõtmisel järgitakse käesoleva seaduse §-des 91, 92, 93 ja 95 ning riigieelarve seaduses ettenähtut.
[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

§ 120. Riigieelarve eelnõu arutamise kord

- (1) Riigieelarve eelnõu arutab Riigikogu kolmel lugemisel.
- (2) Riigieelarve eelnõu arutatakse käesoleva seaduse 11. peatüki 2., 3., 4., 5. ja 6. jaos ettenähtut järgides, arvestades käesolevas peatükis ettenähtud erisusi.
- (3) Riigieelarve eelnõule esitatud muudatusettepanekud peavad vastama riigieelarve seaduse §-s 40 ettenähtud tingimustele. Riigieelarve eelnõule esitatud muudatusettepanek peab sisaldama kõikide muudatusega kaasnevate riigieelarve eelnõu tulude, kulude, investeringute ja finantseerimistingimuste muudatuste täpseid sõnastusi.
[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]
- (4) Riigieelarve eelnõu teise lugemise lõpetamise järel ja riigieelarve eelnõu kolmandal lugemisel võivad muudatusettepanekuid esitada komisjonid ja fraktsioonid.
- (5) Pärast riigieelarve eelnõu teise lugemise katkestamist, selle lõpetamist ning kolmanda lugemise katkestamist esitatud muudatusettepanekuid, mida Vabariigi Valitsus ei toeta ja mille juhtivkomisjon on jätnud arvestamata, hääletusele ei panda.

§ 121. Riigieelarve muutmise seaduse ja lisaeelarve eelnõu arutamise kord

Käesolevas peatükis ettenähtut, välja arvatud § 119 lõiget 1, järgitakse ka riigieelarve muutmise seaduse ja lisaeelarve eelnõu menetlemisel.

13. peatükk PÕHISEADUSE MUUTMISE SEADUSE EELNÕU MENETLEMISE KORD

§ 122. Põhiseaduse muutmise algatamine

- (1) Põhiseaduse muutmise algatamise õigus on vähemalt viiendikul Riigikogu koosseisust ja Vabariigi Presidendil.
- (2) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu üleandmisel, vormistamisel, menetlusse võtmise otsustamisel ning tagasisivõtmisel järgitakse käesoleva seaduse §-des 91, 92, 93 ja 95 ettenähtut.
- (3) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu algatajad märgivad seletuskirjas, millisel viisil nad põhiseaduse muutmise seadust vastu võtta soovivad.

§ 123. Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu arutamise kord

- (1) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu arutab Riigikogu kolmel lugemisel.
- (2) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu esimese ja teise lugemise vahele peab jääma vähemalt kolm kuud ning teise ja kolmanda lugemise vahele vähemalt üks kuu.
- (3) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu arutatakse käesoleva seaduse 11. peatüki 2., 3., 4., 5 ja 6. jaos ettenähtut järgides, arvestades käesolevas peatükis ettenähtud erisusi.
- (4) Muudatusettepaneku põhiseaduse muutmise seaduse eelnõule võib esitada vähemalt viiendik Riigikogu koosseisust.

§ 124. Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu vastuvõtmise viisi otsustamine

- (1) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu vastuvõtmise viisi otsustab Riigikogu eelnõu kolmandal lugemisel.
- (2) Ettepaneku põhiseaduse muutmise viisi osas teeb Riigikogule põhiseaduskomisjon. Ettepanek esitatakse põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandaks lugemiseks.

§ 125. Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu rahvahääletusele panemise otsustamine

(1) Kui põhiseaduskomisjon teeb Riigikogule ettepaneku muuta põhiseadust rahvahääletusega, algatab ta enne põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist Riigikogu otsuse eelnõu rahvahääletuse korraldamiseks.

(2) Otsuse-eelnõule määrab muudatusettepanekute esitamise tähtaja Riigikogu esimees eelnõu menetluse võtmisel. Muudatusettepanekuid võivad esitada üksnes fraktsioonid.

(3) Käesolevas paragrahvis ettenähtud juhul toimub põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmas lugemine koos rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu lugemisega, kusjuures esmalt arutatakse põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu ning pärast esitatud muudatusettepanekute hääletamist arutatakse otsuse-eelnõu.

(4) Otsuse-eelnõu lugemise käigus esineb ettekandega juhtivkomisjon. Riigikogu liige võib ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.

(5) Otsuse-eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad. Kui eelnõule on esitatud muudatusettepanekuid, pannakse need hääletamisele pärast läbirääkimiste lõpetamist.

(6) Pärast otsuse-eelnõule esitatud muudatusettepanekute hääletamist paneb istungi juhataja hääletamisele rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu vastuvõtmise. Otsuse-eelnõu vastuvõtmiseks on nõutav Riigikogu koosseisu kolmeviidikuline häälteenamus. Kui otsuse-eelnõu ei saa nõutavat häälteenamust, loetakse ka põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu tagasilükatuks.

§ 126. Põhiseaduse muutmise Riigikogu kahe järjestikuse koosseisu poolt

(1) Kui põhiseaduskomisjon on teinud Riigikogule ettepaneku muuta põhiseadust Riigikogu kahe järjestikuse koosseisu poolt vastuvõetava seadusega, paneb istungi juhataja kolmandal lugemisel pärast muudatusettepanekute hääletamist põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu lõpphääletusele. Seadus on saanud Riigikogu selle koosseisu toetuse, kui eelnõu saab Riigikogu koosseisu häälteenamuse. Kui eelnõu ei saa nõutavat häälteenamust, loetakse põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu tagasilükatuks.

(2) Riigikogu eelmise koosseisu enamuse toetuse saanud põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu võetakse päevakorda Riigikogu juhatuse algatusel esimesel võimalusel.

(3) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõule muudatusettepanekuid ei esitata.

(4) Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu lugemisel ettekannet ei peeta. Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.

(5) Pärast läbirääkimiste lõpetamist pannakse põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu lõpphääletusele. Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on nõutav Riigikogu koosseisu kolmeviidikuline häälteenamus. Kui eelnõu ei saa nõutavat häälteenamust, loetakse põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu tagasilükatuks.

§ 127. Põhiseaduse muutmise kiireloomulisena

(1) Kui põhiseaduskomisjon on teinud Riigikogule ettepaneku muuta põhiseadust kiireloomulisena, paneb istungi juhataja põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandal lugemisel pärast muudatusettepanekute hääletamist hääletamisele ettepaneku käsitleda eelnõu kiireloomulisena. Eelnõu kiireloomulisena käsitlemise otsuse vastuvõtmiseks on nõutav neljaviidikuline häälteenamus.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud muutmisviis saab nõutava häälteenamuse, paneb istungi juhataja hääletamisele põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu vastuvõtmise. Eelnõu vastuvõtmiseks on nõutav Riigikogu koosseisu kahekolmandikuline häälteenamus.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud muutmisviis või põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu ei saa nõutavat häälteenamust, loetakse põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu tagasilükatuks.

14. peatükk RAHVAHÄÄLETUSE KORRALDAMISE OTSUSTAMINE

§ 128. Rahvahääletuse algatamine

(1) Rahvahääletuse algatamise õigus seaduseelnõu vastuvõtmiseks või muu riigieluküsimuse otsustamiseks on:

- 1) Riigikogu liikmel;
- 2) Riigikogu fraktsioonil;
- 3) Riigikogu komisjonil.

(2) Kui algatatakse rahvahääletus seaduseelnõu vastuvõtmiseks, tuleb algatajal esitada:

- 1) seaduseelnõu, mida soovitakse rahvahääletusele panna, koos rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõuga või
- 2) rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu, milles on märgitud see Riigikogu menetluses olev seaduseelnõu, mida soovitakse rahvahääletusele panna. Viimasel juhul peab seletuskirjas olema märgitud ka selle seaduseelnõu algataja.

(3) Kui algatatakse rahvahääletus muu riigieluküsimuse otsustamiseks, tuleb algatajal esitada rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu, mis sisaldab rahvahääletusele pandavat küsimust, mille vastus saab olla üksnes «jah» või «ei».

(4) Rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu pealkiri peab sisaldama sõnu «rahvahääletuse korraldamine».

(5) Otsuse-eelnõus tuleb märkida rahvahääletuse kuupäev.

§ 129. Seaduse vastuvõtmiseks rahvahääletuse korraldamise otsustamine

(1) Kui algataja esitab seaduseelnõu, mida ta soovib panna rahvahääletusele, menetletakse seda koos rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõuga käesoleva seaduse 11. peatüki 2., 3., 4. ja 5. jaos ettenähtut järgides. Kui seaduseelnõu lükatakse esimesel lugemisel tagasi, loetakse ka otsuse-eelnõu menetlusest välja arvatuks. Muudatusettepanekuid võib teha nii seadus- kui ka otsuse-eelnõule.

(2) Kui algataja esitab rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu käesoleva seaduse § 128 lõike 2 punktis 2 ettenähtud korras, viiakse esmalt läbi otsuse-eelnõu esimene lugemine käesoleva seaduse 11. peatüki 2. jaos ettenähtut järgides.

(3) Kui Riigikogu poolthäälteenamusega otsustab ühitada seaduseelnõu ja otsuse-eelnõu menetluse, algab ühine menetlus etapist, milles on seaduseelnõu menetlus, ning toimub käesoleva seaduse 11. peatüki 3., 4. ja 5. jaos ettenähtut järgides. Vajaduse korral viiakse enne ühise menetluse alustamist läbi otsuse-eelnõu teine lugemine.

(4) Kui Riigikogu ei toeta seaduseelnõu ja otsuse-eelnõu menetluse ühitamist, loetakse otsuse-eelnõu tagasilükatuks.

(5) Kui algataja võtab menetlusest tagasi seaduseelnõu, millega koos on esitatud rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu või millega Riigikogu on ühitanud rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu, langeb ka otsuse-eelnõu menetlusest välja.

(6) Seaduse vastuvõtmiseks rahvahääletuse korraldamise otsustab Riigikogu otsuse-eelnõu lõpphääletusega kolmandal lugemisel.

(7) Otsuse-eelnõu vastuvõtmiseks on nõutav poolthäälteenamus. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 104 lõikes 2 loetletud seaduste eelnõude panemiseks rahvahääletusele peab otsuse-eelnõu saama Riigikogu koosseisu häälteenamuse. Kui otsuse-eelnõu vastu ei võeta, loetakse ka seaduseelnõu tagasilükatuks.

§ 130. Muu riigieluküsimuse rahvahääletusele panemine

(1) Muu riigieluküsimuse otsustamiseks rahvahääletuse korraldamise otsuse eelnõu menetletakse käesoleva seaduse 11. peatüki 2., 3., 4. ja 5. jaos sätestatut järgides.

(2) Otsuse-eelnõu vastuvõtmiseks on nõutav poolthäälteenamus.

15. peatükk PEAMINISTRIKANDIDAADILE VALITSUSE MOODUSTAMISEKS VOLITUSTE ANDMISE OTSUSTAMINE

§ 131. Vabariigi Presidendi määratud peaministrikandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmise otsustamine

(1) Vabariigi Presidendi määratud peaministrikandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmise otsustamine võetakse päevakorda Riigikogu juhatusel algatusel või Riigikogu esimehe ettepanekul kooskõlastatult peaministrikandidaadiga.

(2) Peaministrikandidaat esineb ettekandega valitsuse moodustamise aluste kohta. Riigikogu liige võib peaministrikandidaadile esitada kuni kaks suulist küsimust. Läbirääkimisi ei peeta.

(3) Peaministrikandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmise otsustab Riigikogu poolthääletenamusega. Riigikogu otsustus vormistatakse Riigikogu otsusena.

§ 132. Peaministrikandidaadi ülesseadmine Riigikogus

(1) Pärast peaministrikandidaadi ülesseadmise õiguse üleminekut Riigikogule määrab Riigikogu juhatus tähtaja, mille jooksul võivad fraktsioonid üles seada peaministrikandidaate.

(2) Peaministrikandidaadi ülesseadmise avaldus esitatakse Riigikogu esimehele kirjalikult. Avaldusele peab olema lisatud kandidaadi nõusolek.

(3) Peaministrikandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmise otsustamine võetakse päevakorda Riigikogu juhatusel või Riigikogu esimehe ettepanekul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja möödumist.

(4) Tähtaegselt ülesseatud peaministrikandidaadid esinevad ettekandega valitsuse moodustamise aluste kohta Riigikogu juhatusel määratud järjekorras. Riigikogu liige võib igale peaministrikandidaadile esitada kuni kaks suulist küsimust. Läbirääkimisi ei peeta.

(5) Kui peaministrikandidaat on pidanud ettekande ja vastanud küsimustele, otsustab Riigikogu talle valitsuse moodustamiseks volituste andmise poolthääletenamusega. Kui peaministrikandidaat saab nõutava hääletenamuse, siis teiste kandidaatide ettekandeid ära ei kuulata.

(6) Peaministrikandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmine vormistatakse Riigikogu otsusena.

(7) Suutmatusest peaministrikandidaati üles seada teatab Riigikogu esimees Vabariigi Presidendile kirjalikult viivitamata pärast ülesseadmiseks ettenähtud tähtaja möödumist.

16. peatükk UMBUSALDUSE AVALDAMISE JA USALDUSKÜSIMUSE OTSUSTAMISE KORD

1. jagu Umbusalduse avaldamise kord

§ 133. Umbusalduse avaldamise algatamine

(1) Vabariigi Valitsusele, peaministrile või ministrile umbusalduse avaldamise võib algatada vähemalt viiendik Riigikogu koosseisust kirjaliku nõude esitamisega Riigikogu istungil.

(2) Nõudes esitavad algatajad umbusalduse põhjenduse.

§ 134. Umbusalduse avaldamise arutamine

(1) Vabariigi Valitsusele, peaministrile või ministrile umbusalduse avaldamise nõue võetakse päevakorda kõige varem ülejäämisel päeval pärast nõude esitamist, kui Vabariigi Valitsus ei nõua kiiremat otsustamist.

(2) Valitsusliige, kelle suhtes umbusalduse avaldamine algatati, peab arutelu ajal viibima Riigikogu istungil ning vastama Riigikogu liikmete küsimustele. Riigikogu liige võib esitada ühe suulise küsimuse.

(3) Umbusalduse avaldamise arutelul avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad, kusjuures esimesena saab sõna ühe sellise fraktsiooni esindaja, kelle liikmed on umbusalduse avaldamise algatajateks.

(4) Pärast läbirääkimiste lõpetamist paneb istungi juhataja umbusalduse avaldamise hääletamisele. Vabariigi Valitsusele, peaministrile või ministrile on avaldatud umbusaldust, kui umbusalduse avaldamise poolt on Riigikogu koosseisu enamus.

(5) Vabariigi Valitsusele, peaministrile või ministrile umbusalduse avaldamine vormistatakse Riigikogu otsusena.

2. jagu

Usaldusküsimusega seotud eelnõu menetlemise kord

§ 135. Eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega sidumise kord

(1) Vabariigi Valitsus võib siduda tema poolt algatatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega eelnõu algatamisel, enne eelnõu teist lugemist või enne eelnõu kolmandat lugemist.

(2) Avalduse eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega sidumise kohta esitab Vabariigi Valitsus Riigikogu esimehele kirjalikult.

§ 136. Algatamisel usaldusküsimusega seotud eelnõu arutamise kord

(1) Kui Vabariigi Valitsus seob tema poolt algatatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega eelnõu algatamisel, siis eelnõule juhtivkomisjoni ei määrata.

(2) Eelnõu võetakse lugemiseks päevakorda Vabariigi Valitsuse määratud ajal, kuid mitte varem kui ülejärgmisel päeval pärast eelnõu menetlusse võtmist.

(3) Eelnõu lugemisel esineb ettekandega Vabariigi Valitsuse esindaja. Riigikogu liige võib ettekandjale esitada kuni kaks suulist küsimust.

(4) Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.

(5) Pärast läbirääkimiste lõpetamist paneb istungi juhataja eelnõu lõpphääletusele.

(6) Kui Riigikogu ei võta usaldusküsimusega seotud eelnõu vastu, teatab Riigikogu esimees sellest viivitamata Vabariigi Presidendile.

§ 137. Enne teist lugemist usaldusküsimusega seotud eelnõu arutamise kord

(1) Kui Vabariigi Valitsus seob tema poolt algatatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega enne eelnõu teist lugemist, lõpevad sidumise hetkest juhtivkomisjoni kohustused ning Riigikogu esimees edastab eelnõule esitatud muudatusettepanekud Vabariigi Valitsusele.

(2) Vabariigi Valitsus koostab käesoleva seaduse §-des 101, 102 ja 103 nimetatud dokumendid.

(3) Eelnõu võetakse teiseks lugemiseks päevakorda Vabariigi Valitsuse määratud ajal, kuid mitte varem kui ülejärgmisel päeval pärast eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega sidumist.

(4) Eelnõu teisel lugemisel esineb ettekandega Vabariigi Valitsuse esindaja.

(5) Eelnõu teisel lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega oma arvamust avaldada soovivad Riigikogu liikmed, komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

(6) Muudatusettepanekuid hääletamisele ei panda.

(7) Pärast läbirääkimiste lõpetamist paneb istungi juhataja eelnõu lõpphääletusele.

(8) Kui Riigikogu ei võta usaldusküsimusega seotud eelnõu vastu, teatab Riigikogu esimees sellest viivitamata Vabariigi Presidendile.

§ 138. Enne kolmandat lugemist usaldusküsimusega seotud eelnõu arutamise kord

(1) Kui Vabariigi Valitsus seob tema poolt algatatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega enne eelnõu kolmandat lugemist, lõpevad sidumise hetkest juhtivkomisjoni kohustused.

(2) Vabariigi Valitsus koostab käesoleva seaduse §-s 110 nimetatud dokumendid.

(3) Eelnõu võetakse kolmandaks lugemiseks päevakorda Vabariigi Valitsuse määratud ajal, kuid mitte varem kui ülejärgmisel päeval pärast eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega sidumist.

(4) Eelnõu kolmandal lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.

(5) Pärast läbirääkimiste lõpetamist paneb istungi juhataja eelnõu lõpphääletusele.

(6) Kui Riigikogu ei võta usaldusküsimusega seotud eelnõu vastu, teatab Riigikogu esimees sellest viivitamata Vabariigi Presidendile.

17. peatükk

ARUPÄRIMISED JA KÜSIMUSED

1. jagu Arupärimised

§ 139. Arupärimine ja selle esitamine

(1) Riigikogu liikme arupärimine on Vabariigi Valitsusele või selle liikmele, Eesti Panga Nõukogu esimehele, Eesti Panga presidendile, riigikontrolöridele ja õiguskantsleritele esitatav ning vastavalt vormistatav küsimus, mis puudutab selle organi või ametiisiku võimkonda reguleerivate õigusaktide täitmist.
[RT I, 08.07.2011, 8- jõust. 22.07.2011]

(2) Arupärimine vormistatakse kirjalikult. Arupärimises kirjeldab Riigikogu liige arupärimise esitamist põhjendanud asjaolusid. Arupärimisele võib Riigikogu liige lisada muid materjale, mis on seotud arupärimises käsitatava küsimusega.

(3) Arupärimine esitatakse istungi juhatajale avalikult Riigikogu istungi algul.

(4) Kui arupärimine on esitatud kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 ettenähtuga, edastab Riigikogu esimees arupärimise selle adressaadile viivitamata. Kui arupärimine ei ole esitatud kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 ettenähtuga, tagastab Riigikogu esimees arupärimise selle esitajale puuduste kõrvaldamiseks või teeb talle ettepaneku esitada küsimus infotundi või vormistada see kirjaliku küsimusena.

(5) Arupärimise edastamisest adressaadile teatab Riigikogu esimees Riigikogu liikmetele.

§ 140. Arupärimisele vastamise kord

(1) Arupärimisele tuleb vastata Riigikogu istungil 20 istungipäeva jooksul, arvates arupärimise adressaadile edastamisest.

(2) Arupärimine võetakse päevakorda Riigikogu juhatuse algatusel arupärija ning arupärimise adressaadiga kokkulepitud ajal.

(3) Arupärimisele vastamine algab arupärija või arupärijate esindaja sõnavõtuga, mille kestus ei või ületada viit minutit ning milles tutvustatakse arupärimist ning põhjendatakse selle esitamist. Sellele järgneb arupärimise adressaadi sõnavõtt, mille kestus ei või ületada 15 minutit ning milles antakse vastused arupärimises tõstatatud küsimusele. Riigikogu liige võib esitada arupärimise adressaadile ühe suulise küsimuse.

(4) Pärast arupärimisele vastamist avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega arupärija või arupärijate esindaja ning seejärel oma arvamust avaldada soovivad Riigikogu liikmed, komisjonide ja fraktsioonide esindajad. Enne läbirääkimiste lõppemist võib arupärimise adressaat esineda sõnavõtuga.
[RT I 2004, 89, 607- jõust. 07.01.2005]

§ 141. Riigikogu eelmise koosseisu liikmete poolt esitatud arupärimised

Riigikogu uues koosseis ei vastata arupärimistele, mille olid esitanud Riigikogu eelmise koosseisu liikmed.

2. jagu Infotund

§ 142. Infotunni aeg

Riigikogu täiskogu tööädala kolmapäeval kella 13.00-st kuni 14.00-ni toimub infotund, kus peaminister ja ministrid vastavad Riigikogu liikmete suulistele küsimustele.

§ 143. Valitsusliikmete osalemine infotunnis

(1) Infotunnis osalevad peaminister või teda asendav minister ning peaministri poolt määratud ministrid.

(2) Infotunnis osalevate valitsusliikmete nimed teeb peaminister Riigikogu esimehele teatavaks hiljemalt tööädala esmaspäeva kella 16.00-ks. Tööädala esmaspäeva kella 17.00-ks teeb Riigikogu esimees infotunnis osalevate valitsusliikmete nimed teatavaks Riigikogu liikmetele.
[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

§ 144. Registreerumine küsimuse esitamiseks

(1) Kui Riigikogu liige soovib infotunnis esitada valitsusliikmele küsimust, esitab ta Riigikogu esimehele kirjaliku taotluse infotunnile eelneva istungipäeva kella 12.00-ks.

(2) Taotluses märgib Riigikogu liige valitsusliikme, kellele ta soovib küsimuse esitada, ning tema valitsemisalast või avaliku elu valdkonnast probleemi, mida küsimus puudutab.

(3) Riigikogu liige võib registreeruda ainult ühe küsimuse esitamiseks.

§ 145. Küsimuste esitamise järjekord

(1) Riigikogu liikmetelt laekunud taotluste alusel koostab Riigikogu juhatus küsimuste esitamise järjekorra.

(2) Küsimuste esitamise järjekorra koostamisel arvestab juhatus seda, et küsimusi saaksid esitada kõigi Riigikogus esindatud erakondade esindajad.

(3) Küsimuste esitamise järjekorra teeb Riigikogu juhatus teatavaks hiljemalt üks tund enne infotunni algust. Istungi juhataja tutvustab järjekorda infotunni alguses.

§ 146. Küsimustele vastamise kord

(1) Istungi juhataja annab sõna küsimuse esitamiseks vastavalt järjekorrale.

(2) Istungi juhataja võib anda väljaspool järjekorda võimaluse esitada küsimusi ka kohapeal registreerunud Riigikogu liikmetele.

(3) Küsimuse esitamiseks annab istungi juhataja aega ühe minuti.

(4) Küsimus peab olema lühike ja võimaldama lühikest vastust.

(5) Vastamiseks annab istungi juhataja aega kaks minutit.

(6) Pärast vastamist võib istungi juhataja anda küsijale võimaluse esitada täpsustavaid küsimusi.

(7) Täpsustavate küsimuste ning neile antavate vastuste suhtes kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 ettenähtut.

(8) Kui istungi juhataja leiab, et valitsusliige on Riigikogu liikme küsimusele andnud piisava vastuse, lõpetab ta selle küsimuse käsitlemise.

(9) Valitsusliige võib vastamisest põhjendatult keelduda, kui küsimus ei puuduta taotluses (§ 144 lõige 2) märgitud probleemi või on seotud riigisaladusega või salastatud välisteabega või kui sellele vastamine kahjustaks riigi julgeolekut.

[RT I 2007, 16, 77-jõust. 01.01.2008]

3. jagu Kirjalikud küsimused

§ 147. Kirjalik küsimus ja selle esitamine

(1) Riigikogu liige võib esitada kirjalikult küsimuse Vabariigi Valitsusele või selle liikmele, Eesti Panga Nõukogu esimehele, Eesti Panga presidendile, riigikontrolörile ja õiguskantslerile selle organi või ametiisiku võimaldada kuuluva üksikküsimuse kohta teabe saamiseks.

[RT I, 08.07.2011, 8- jõust. 22.07.2011]

(2) Küsimus peab olema lühike ning võimaldama lühikest vastust. Küsimusele võib Riigikogu liige lisada muid materjale, mis on küsimusega seotud.

(3) Küsimus esitatakse kirjalikult Riigikogu esimehele, kes edastab selle adressaadile viivitamata.

(4) Kui küsimus ei ole esitatud kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 ettenähtuga, tagastab Riigikogu esimees küsimuse selle esitajale.

§ 148. Kirjalikule küsimusele vastamine

(1) Küsimuse adressaat vastab küsimusele kirjalikult 10 tööpäeva jooksul selle edastamisest arvates.

(2) Küsimuse adressaat saadab kirjaliku vastuse Riigikogu esimehele, kes korraldab selle Riigikogu liikmetele teatavakstegemise.

18. peatükk

RIIGIKOGULE ESITATAVATE ETTEPANEKUTE MENETLEMISE KORD

§ 149. Riigikogule esitatavad ettepanekud

Riigikogule esitatavad ettepanekud, mida menetletakse käesolevas peatükis ettenähtud korras, on:

- 1) Vabariigi Presidendi ettepanek õiguskantsleri kriminaalvastutusele võtmise kohta;
- 2) õiguskantsleri ettepanek Riigikogu liikme, Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse liikme, riigikontrolöri, Riigikohtu esimehe või Riigikohtu liikme kriminaalvastutusele võtmise kohta;
- 3) õiguskantsleri ettepanek viia seadus või Riigikogu otsus kooskõlla põhiseaduse või seadusega.

§ 150. Ettepaneku võtmine päevakorda

Ettepanek võetakse päevakorda Riigikogu juhatause algatusel või Riigikogu esimehe ettepanekul esimesel võimalusel.

§ 151. Ettepaneku arutamise kord

(1) Ettepaneku arutamine algab selle esitaja ettekandega. Käesoleva seaduse § 149 punktis 3 nimetatud ettepaneku arutamisel esinevad ettekannetega ka põhiseaduskomisjoni esindaja ning arutatava seaduse või Riigikogu otsuse Riigikogu menetluses olnud eelnõu juhtivkomisjoni esindaja. Riigikogu liige võib igale ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.

(2) Ettepaneku arutamisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega oma arvamust avaldada soovivad Riigikogu liikmed, komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

(3) Pärast läbirääkimiste lõpetamist paneb istungi juhataja ettepaneku hääletamisele.

(4) Kui ettepanek puudutab Riigikogu liikme kohta süüdistusakti koostamiseks nõusoleku saamist, siis sellele Riigikogu liikmele küsimusi ei esitata ja ta ei hääleta. Nimetatud Riigikogu liige võib soovi korral esineda kuni viieminutilise sõnavõttuga.

[RT I, 22.12.2014, 9- jõust. 01.01.2015]

(5) Käesoleva seaduse § 149 punktides 1 ja 2 nimetatud ettepanekute toetamiseks on nõutav Riigikogu koosseisu häälteenamus. Käesoleva seaduse § 149 punktis 3 nimetatud ettepaneku toetamiseks on nõutav poolthäälteenamus.

(6) Käesoleva seaduse § 149 punktides 1 ja 2 ettenähtud juhtudel vormistatakse Riigikogu otsustus Riigikogu otsusena.

§ 152. Riigikogu toetuse saanud õiguskantsleri ettepaneku täitmine

Kui Riigikogu toetab õiguskantsleri ettepanekut viia seadus või Riigikogu otsus põhiseaduse või seadusega kooskõlla, teeb Riigikogu esimees ühele Riigikogu komisjonidest ülesandeks algatada eelnõu põhiseaduse või seadusega vastuolus oleva seaduse või Riigikogu otsuse nende aktidega kooskõlla viimiseks.

18¹. peatükk

EUROOPA LIIDU ASJADE MENETLEMISE KORD

[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 152¹. Euroopa Liidu asjade Riigikogule esitamine

(1) Vabariigi Valitsus esitab Riigikogule seisukohavõtuks Euroopa Liidu selliste õigusaktide eelnõud:

- 1) mille reguleerimisala nõuab vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele seaduse või Riigikogu otsuse vastuvõtmist, muutmist või kehtetuks tunnistamist;
- 2) mille vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju.

(2) Vabariigi Valitsus esitab omal algatusel või Riigikogu, Euroopa Liidu asjade komisjoni või väliskomisjoni nõudel Euroopa Liidu asjade komisjonile või väliskomisjonile arvamuse andmiseks ka muid olulise tähtsusega Euroopa Liidu asju. Seaduses ettenähtud juhtudel esitab Vabariigi Valitsus muid olulise tähtsusega Euroopa Liidu asju Euroopa Liidu asjade komisjonile seisukoha võtmiseks. Niisugusel juhul ei kohaldata seisukoha

kujundamise menetlusele käesoleva seaduse §-des 152², 152³ega § 152⁴lõikes 1 sätestatud ning kohaldatakse § 152⁴lõikeid 2 ja 3.
[RT II, 14.09.2012, 1- jõust. 15.09.2012]

§ 152². Euroopa Liidu õigusaktide eelnõude esitamine ja menetlusse võtmine

(1) Euroopa Liidu õigusakti eelnõule lisatakse seletuskiri, milles märgitakse eelnõu eesmärk, eelnõu Euroopa Liidu institutsioonides menetlemise kord ja ajakava, ülevaade eelnõu õigusaktina vastuvõtmisega kaasnevatest mõjudest, analüüs eelnõu vastavuse kohta subsidiaarsuse põhimõttele ning Vabariigi Valitsuse seisukoht eelnõu suhtes.

[RT I 2010, 28, 144- jõust. 14.06.2010]

(2) Vabariigi Valitsus esitab eelnõu esimesel võimalusel pärast eelnõu saamist.

(3) Eelnõu esitatakse Riigikogu juhatusel, kes edastab selle viivitamata Euroopa Liidu asjade komisjonile või väliskomisjonile, kui eelnõu puudutab Euroopa Liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, ning määrab eelnõu kohta arvamust andma ühe või mitu alatist komisjoni.

(4) Edastatud eelnõudest, samuti nende kohta arvamust andma määratud komisjonidest teavitatakse Riigikogu liikmeid.

[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 152³. Alatise komisjoni arvamus eelnõu kohta

Alatine komisjon, kelle Riigikogu juhatus on määranud eelnõu kohta arvamust andma, esitab arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile või väliskomisjonile Riigikogu juhatuse määratud ajaks.

[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 152⁴. Eelnõu menetlemine Euroopa Liidu asjade komisjonis ja väliskomisjonis

(1) Euroopa Liidu asjade komisjon või väliskomisjon võtab eelnõu oma istungi päevakorda pärast käesoleva seaduse §-s 152³ nimetatud aja möödumist.

(2) Euroopa Liidu asjade komisjon või väliskomisjon võtab Riigikogu nimel eelnõu suhtes seisukoha, mis märgitakse komisjoni istungi protokollis. Komisjon võib seisukoha võtmisest loobuda. Seisukohast või selle võtmisest loobumisest teavitab komisjon Vabariigi Valitsust.

(3) Vabariigi Valitsus on kohustatud Riigikogu seisukohast kinni pidama. Kui Vabariigi Valitsus ei ole nii teinud, peab ta seda esimesel võimalusel Euroopa Liidu asjade komisjonile või väliskomisjonile põhjendama.

[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 152⁵. Peaministri ülevaade Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel

(1) Riigikogu täiskogu sügisistungjärgu jooksul esitab peaminister Vabariigi Valitsuse nimel Riigikogule ülevaate valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel. Ülevaade esitatakse käesoleva seaduse §-s 155 ettenähtud korras, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud.

(2) Euroopa Liidu asjade komisjoni taotlusel annab Riigikogu juhatus nimetatud komisjoni esindajale võimaluse teha ettekanne pärast peaministri ülevaadet, kuid enne läbirääkimiste avamist. Riigikogu liige võib ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.

[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

§ 152⁶. Riigikogu otsuse, mis sisaldab põhjendatud arvamust selle kohta, miks Euroopa Liidu seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele, eelnõu menetlemise kord

(1) Euroopa Liidu asjade komisjon võib esitada Riigikogu otsuse eelnõu, mis sisaldab põhjendatud arvamust selle kohta, miks Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokollis subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta nimetatud Euroopa Liidu seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele.

(2) Eelnõu menetlusse võtmisel määrab Riigikogu juhatus eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtaja. Muudatusettepanekuid võivad esitada alatised komisjonid ja fraktsioonid. Eelnõu juhtivkomisjon on Euroopa Liidu asjade komisjon.

(3) Juhtivkomisjon kuulab ära Vabariigi Valitsuse arvamuse.

(4) Eelnõu lugemisel esineb ettekandega Euroopa Liidu asjade komisjoni esindaja. Riigikogu liige võib ettekandjale esitada kaks suulist küsimust.

(5) Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega alatiste komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

(6) Kui eelnõule on esitatud muudatusettepanekuid, pannakse need hääletamisele, arvestades käesoleva seaduse §-s 106 ettenähtut. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.

(7) Riigikogu esimees edastab Riigikogu otsuse pärast allkirjastamist viivitamata asjaomasele Euroopa Liidu institutsioonile.

[RT I 2010, 28, 144- jõust. 14.06.2010]

§ 152⁷. Riigikogu otsuse, mis sisaldab nõuet Vabariigi Valitsusele esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi, eelnõu menetlemise kord

(1) Alatine komisjon või fraktsioon võib esitada Riigikogu otsuse eelnõu, mis sisaldab nõuet Vabariigi Valitsusele esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi Euroopa Liidu seadusandlikus aktis esineva subsidiaarsuse põhimõtte rikkumise asjas.

(2) Eelnõu peab sisaldama hagi teksti.

(3) Eelnõu menetletakse käesoleva seaduse 11. peatüki 2. kuni 6. jao sätete kohaselt, arvestades käesolevas paragrahvis ettenähtud erisusi.

(4) Eelnõu juhtivkomisjon on Euroopa Liidu asjade komisjon.

(5) Eelnõu saadetakse Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks vastavalt käesoleva seaduse § 94 lõikele 1. Vabariigi Valitsus esitab Euroopa Liidu asjade komisjonile oma arvamuse kirjalikult kolme nädala jooksul eelnõu saamisest arvates. Vabariigi Valitsus ei või arvamuse esitamisest loobuda.

(6) Vabariigi Valitsus korraldab hagi esitamise Euroopa Liidu Kohtule.

[RT I 2010, 28, 144- jõust. 14.06.2010]

§ 152⁸. Riigikogu otsuse, millega väljendatakse vastuseisu Euroopa Ülemkogu algatusele või Euroopa Komisjoni ettepanekule, eelnõu menetlemise kord

(1) Alatine komisjon või fraktsioon võib esitada Riigikogu otsuse eelnõu, millega väljendatakse vastuseisu Euroopa Ülemkogu algatusele võtta vastu Euroopa Liidu lepingu artikli 48 lõike 7 esimeses või teises lõigus nimetatud otsus või Euroopa Komisjoni ettepanekule võtta vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõike 3 teises lõigus nimetatud otsus.

(2) Eelnõu menetlusse võtmisel määrab Riigikogu juhatus eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtaja. Muudatusettepanekuid võivad esitada alatised komisjonid ja fraktsioonid. Eelnõu juhtivkomisjon on Euroopa Liidu asjade komisjon.

(3) Juhtivkomisjon kuulab ära Vabariigi Valitsuse arvamuse.

(4) Eelnõu lugemisel esinevad ettekandega eelnõu esitaja esindaja ja Euroopa Liidu asjade komisjoni esindaja. Riigikogu liige võib kummalegi ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse. Kui eelnõu esitaja on Euroopa Liidu asjade komisjon, võib Riigikogu liige esitada ettekandjale kaks suulist küsimust.

(5) Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega alatiste komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

(6) Kui eelnõule on esitatud muudatusettepanekuid, pannakse need hääletamisele, arvestades käesoleva seaduse §-s 106 ettenähtut. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.

(7) Riigikogu esimees edastab Riigikogu otsuse pärast allkirjastamist viivitamata asjaomasele Euroopa Liidu institutsioonile.

[RT I 2010, 28, 144- jõust. 14.06.2010]

18². peatükk KOLLEKTIIVSE PÖÖRDUMISE MENETLEMISE KORD

§ 152⁹. Kollektiivse pöördumise menetlusse võtmise otsustamine

(1) Kollektiivse pöördumise (edaspidi käesolevas peatükis *pöördumine*) menetlusse võtmise otsustab Riigikogu juhatus 30 kalendripäeva jooksul kollektiivse pöördumise esitamisest arvates.

(2) Kui Riigikogu juhatus otsustab pöördumise menetlusse võtta, edastab ta selle asjaomasele Riigikogu komisjonile või komisjonidele menetlemiseks.
[RT I, 01.04.2014, 1- jõust. 11.04.2014]

§ 152¹⁰. Pöördumise tagastamine ja puuduste kõrvaldamine

Kui pöördumine ei vasta märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 7¹ lõikes 2 sätestatud nõuetele, tagastab Riigikogu juhatus pöördumise kontaktisikule või -isikutele puuduste kõrvaldamiseks.
[RT I, 01.04.2014, 1- jõust. 11.04.2014]

§ 152¹¹. Pöördumise menetlusse võtmata jätmine

(1) Riigikogu juhatus ei võta pöördumist menetlusse, kui pöördumisele ei ole lisatud nõutud arv märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 7² lõikes 1 sätestatud nõuetele vastavaid toetusallkirju.

(2) Riigikogu juhatus teavitab kontaktisikut või -isikuid pöördumise menetlusse võtmata jätmisest, märkides selle põhjuse.
[RT I, 01.04.2014, 1- jõust. 11.04.2014]

§ 152¹². Pöördumise menetlemine

(1) Komisjon arutab pöördumist kolme kuu jooksul ning teeb otsuse pöördumise kohta kuue kuu jooksul pöördumise menetlusse võtmisest arvates.

(2) Komisjon kutsub pöördumisel märgitud kontaktisiku või tema esindaja komisjoni istungile pöördumist selgitama.

(3) Komisjonile on pöördumise menetlemine ning selle suhtes seisukoha kujundamine kohustuslik.

(4) Komisjon võib esitatud ettepanekuga osaliselt või täielikult nõustuda või mitte nõustuda. Komisjon teavitab pöördumisel märgitud kontaktisikut või -isikuid, millise seisukoha komisjon pöördumise suhtes võtnud on.
[RT I, 01.04.2014, 1- jõust. 11.04.2014]

§ 152¹³. Otsused pöördumise kohta

Komisjon võib pöördumist menetledes otsustada:

- 1) algatada eelnõu või olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu;
- 2) korraldada avalik istung;
- 3) edastada ettepanek pädevale institutsioonile seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks;
- 4) edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitatakse ka komisjoni;
- 5) esitatud ettepanek tagasi lükata või
- 6) lahendada pöördumises püstitatud probleem muul viisil.
[RT I, 01.04.2014, 1- jõust. 11.04.2014]

§ 152¹⁴. Pöördumise tagasilükkamine

(1) Komisjon jätab pöördumise sisulise aruteluta läbi vaatamata ja lükkab selle tagasi, kui:

- 1) pöördumine on sisult kokkulangev pöördumisega, mille menetlemisest on möödas vähem kui kaks aastat, või
- 2) esitatud ettepanek ei ole ilmselgelt kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse aluspõhimõtete ja välislepingutest tulenevate Eesti Vabariigi rahvusvaheliste kohustustega.

(2) Kui komisjon otsustab esitatud ettepaneku tagasi lükata, peab ta tagasilükkamist pöördumisel märgitud kontaktisikule või -isikutele põhjendama.
[RT I, 01.04.2014, 1- jõust. 11.04.2014]

19. peatükk

MUUDE KÜSIMUSTE ARUTAMISE KORD

§ 153. Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu

(1) Riigikogu komisjon või fraktsioon võib algatada olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu, esitades sellekohase taotluse Riigikogu juhatusel. Taotluses märgitakse arutatav küsimus ning arutelu soovitav aeg.

(2) Arutelu kestuse, ettekandjad ning küsimuste esitamiseks ja sõnavõttudeks ettenähtud aja määrab Riigikogu juhatus arutelu algatanud komisjoni või fraktsiooni ettepanekul.

(3) Fraktsioon võib kalendriaasta jooksul algatada ühe olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu.
[RT I 2009, 54, 361- jõust. 23.11.2009]

§ 154. Vabariigi Valitsusele tehtavat ettepanekut sisaldava Riigikogu otsuse eelnõu ning Riigikogu avalduse, deklaratsiooni ja pöördumise eelnõu menetlemine

(1) Fraktsioonid ja komisjonid võivad esitada Riigikogu otsuse eelnõusid, mis sisaldavad ettepanekuid Vabariigi Valitsusele. Riigikogu avalduse, deklaratsiooni ja pöördumise eelnõu võib esitada vähemalt viiendik Riigikogu koosseisust.

[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(2) Eelnõu antakse üle, vormistatakse ja võetakse menetlusse käesoleva seaduse §-des 91, 92 ja 93 ettenähtud järgides. Eelnõu menetlusse võtmisel määrab Riigikogu esimees eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtaja ning juhtivkomisjoni. Muudatusettepanekuid võivad esitada üksnes fraktsioonid ja komisjonid.

[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(3) Eelnõu arutatakse ühel lugemisel.

(4) Eelnõu võetakse päevakorda juhtivkomisjoni ettepanekul, arvestades käesoleva seaduse §-s 97 ettenähtut.

(5) Eelnõu lugemise käigus esinevad ettekannetega eelnõu esitaja ning juhtivkomisjoni esindaja. Riigikogu liige võib kummalegi ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.

(6) Eelnõu lugemisel avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide ja komisjonide esindajad.

[RT I, 13.03.2014, 2- jõust. 23.03.2014]

(7) Pärast läbirääkimiste lõpetamist viiakse läbi muudatusettepanekute hääletamine. Seejärel pannakse eelnõu lõpphääletusele.

§ 155. Vabariigi Presidendi, peaministri ja ministrite poliitilised avaldused ning ametiisikute ettekanded ja ülevaadet

(1) Vabariigi Presidendil, peaministril ja ministritel on õigus esineda Riigikogu istungil poliitilise avaldusega. Teised ametiisikud esinevad Riigikogu istungil Eesti Vabariigi põhiseaduses või seaduses ettenähtud ettekannete või ülevaadetega.

(2) Avalduse, ettekande või ülevaatega esineda sooviv ametiisik esitab Riigikogu juhatusel sellekohase taotluse, milles märgib avalduse, ettekande või ülevaate teema, esinemise soovitava aja ja kestuse.

(3) Avalduse, ettekande või ülevaate esitamise aja määrab Riigikogu juhatus.

(4) Riigikogu liige võib avalduse, ettekande või ülevaatega esinenud ametiisikule esitada ühe suulise küsimuse, kui Riigikogu juhatus ning ametiisik ei ole kokku leppinud teisiti.

(5) Pärast avalduse, ettekande või ülevaate esitamist ning küsimustele vastamist avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide esindajad.

§ 155¹. Euroopa Komisjoni liikme kandidaadi ettekanne

(1) Enne Vabariigi Valitsuse poolt esitamist esineb Euroopa Komisjoni liikme kandidaat Riigikogus ettekandega. Vabariigi Valitsus esitab Riigikogu juhatusel sellekohase taotluse, milles märgib esinemise soovitava aja ja kestuse.

(2) Esinemisele kohaldatakse § 155 lõigetes 3–5 sätestatut.
[RT I, 05.11.2014, 2- jõust. 15.11.2014]

§ 156. Vabariigi Valitsuse tegevuskavade arutelu

- (1) Vabariigi Valitsus võib esitada Riigikogule arutamiseks oma tegevuskava.
- (2) Riigikogu esimees määrab valitsuse esitatud tegevuskava läbivaatamiseks ning selle kohta ettekande koostamiseks juhtivkomisjoni.
- (3) Tegevuskava arutelu võetakse päevakorda juhtivkomisjoni ettepanekul.
- (4) Tegevuskava arutelu käigus esinevad ettekandega Vabariigi Valitsuse esindaja ning juhtivkomisjoni esindaja. Riigikogu liige võib kummalegi ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse.
- (5) Tegevuskava arutelul avatakse läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega oma arvamust avaldada soovivad Riigikogu liikmed, komisjonide ja fraktsioonide esindajad.

§ 157. Vaba mikrofon

- (1) Riigikogu liikmete, fraktsioonide ja komisjonide sõnavõttude ärakuulamiseks toimub Riigikogu täiskogu iga töönädala esmaspäeval vaba mikrofon.
- (2) Sõnavõttud vaba mikrofonil ajal esitatakse Riigikogu istungisaali kõnetoolist ning sõnavõtuks antakse aega kuni viis minutit.
- (3) Sõnavõtjale küsimusi ei esitata ning läbirääkimisi ei avata.

19¹. peatükk RIIGIKOGU KANTSELEI

[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

§ 157¹. Riigikogu Kantselei staatus

- (1) Riigikogu Kantselei on riigi ametiasutus, kes tagab Riigikogu, tema organite ja Riigikogu liikmete teenindamise.
- (2) Riigikogu Kantseleid finantseeritakse riigieelarvest.
- (3) Riigikogu Kantseleil on oma nimetuse ja Eesti Vabariigi väikese riigivapi kujutisega pitsat.
- (4) Riigikogu Kantselei registreeritakse riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris selle registri põhimääruses sätestatud korras.
[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

§ 157². Riigikogu Kantselei ülesanded

- (1) Riigikogu Kantselei põhiülesanded on:
 - 1) nõustada Riigikogu, tema organeid ja Riigikogu liikmeid õigusloome alal ning Riigikogu muude ülesannete täitmisel;
 - 2) teenindada Riigikogu, korraldada tema asjaajamist ning luua Riigikogule tema ülesannete täitmiseks vajalikud tingimused;
 - 3) osutada Riigikogule kaasabi suhtlemisel teiste riigorganitega ja avalikkusega, samuti korraldada Riigikogu välissuhtlemist;
 - 4) korraldada Riigikogu liikmete ametihüvedega seonduvat;
 - 5) teenindada Vabariigi Valimiskomisjoni ja elektroonilise hääletamise komisjoni;
[RT I, 01.11.2012, 1- jõust. 11.11.2012]
 - 6) korraldada riigivara valitsemist vastavalt riigivaraseadusele;
 - 7) koostada Riigikogu eelarve projekt ja täita kinnitatud eelarvet.
- (2) Riigikogu Kantselei täidab ka muudest seadustest tulenevaid ning Riigikogu organite poolt seaduste alusel antud ülesandeid.
- (3) Oma ülesannete täitmiseks on Riigikogu Kantseleil õigus saada teistelt riigi ja kohaliku omavalitsuse ametiasutustelt asjaomaseid dokumente ja teavet.
[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

§ 157³. Riigikogu Kantselei juhtimine ja ülesehitus

- (1) Riigikogu Kantseleid juhib Riigikogu juhatuse poolt avaliku konkursi alusel viieks aastaks ametisse nimetatud Riigikogu Kantselei direktor. Riigikogu Kantselei direktorile ei kohaldata avaliku teenistuse seaduse §-s 24 nimetatud katseaega.

[RT I, 06.07.2012, 1- jõust. 01.04.2013]

(2) Riigikogu Kantselei direktor nimetab ametisse ja vabastab ametist Riigikogu Kantselei ametnikud ning sõlmib ja lõpetab töötajatega töölepingu.
[RT I, 06.07.2012, 1- jõust. 01.04.2013]

(3) Riigikogu Kantselei õigused ja põhifunktsioonid, tema juhtimiskorraldus ning struktuuriüksuste pädevus sätestatakse Riigikogu Kantselei põhimääruses, mille kehtestab Riigikogu juhatus.
[RT I 2007, 44, 316- jõust. 14.07.2007]

(4) Riigikogu Kantselei struktuuri, teenistukohtade koosseisu ja palgajuhendi kehtestab ning teenistukohtade liigituse teenistusrühmadeks võib kehtestada Riigikogu juhatus.
[RT I, 06.07.2012, 1- jõust. 01.04.2013]

20. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 158. Asjaajamiskeel

- (1) Riigikogu asjaajamiskeel on eesti keel.
- (2) Eelnõud, arupärimised ja muud dokumendid esitatakse eesti keeles.
- (3) Ettekanded ja sõnavõttud peetakse ning küsimused esitatakse ja neile vastatakse eesti keeles.

§ 158¹. Dokumentide avalikkus

- (1) Riigikogus ja Riigikogu Kantseleis koostatud või neile esitatud dokumendid on avalikud.
- (2) Seadusega sätestatud juhtudel dokumente ei avalikustata.
[RT I 2004, 12, 77- jõust. 15.03.2004]

§ 158². Riigikogu arhiiv

(1) Riigikogu arhiiv moodustub Riigikogu täiskogu, komisjonide, fraktsioonide, juhatuse, Riigikogu Kantselei ja Vabariigi Valimiskomisjoni dokumentidest.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud arhivaalid antakse ettenähtud tähtaja möödumisel Rahvusarhiivile üle arhiiviseaduses sätestatud korras.
[RT I, 21.03.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Riigikogu arhiivi pidamise korra kinnitab Riigikogu juhatus.
[RT I 2006, 12, 80- jõust. 19.03.2006]

§ 158³. Riigikogu otsuse eelnõu menetlemise ajutised erisused seoses finantskriisiga

Käesoleva seaduse §-s 118 sätestatud erisusi võib Vabariigi Valitsuse ettepanekul kohaldada ka Riigikogu otsuse eelnõude menetlemisel kuni 2010. aasta 1. juulini, kui see otsus on algatatud riigieelarve seaduse § 37 lõike 3 punktis 3 sätestatud eesmärgil ning kui see käsitleb:

- 1) osaluste või muu finantsvara omandamist;
 - 2) riigigarantii andmist;
 - 3) laenude või muude võlakohustuste võtmist ja andmist või omandamist;
 - 4) stabiliseerimisreservi vahendite kasutamist.
- [RT I 2009, 19, 117- jõust. 06.04.2009]

§ 159.–§ 161.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]